PROGRAM ROZVOJA OBCE PAŽIŤ (2024-2031)

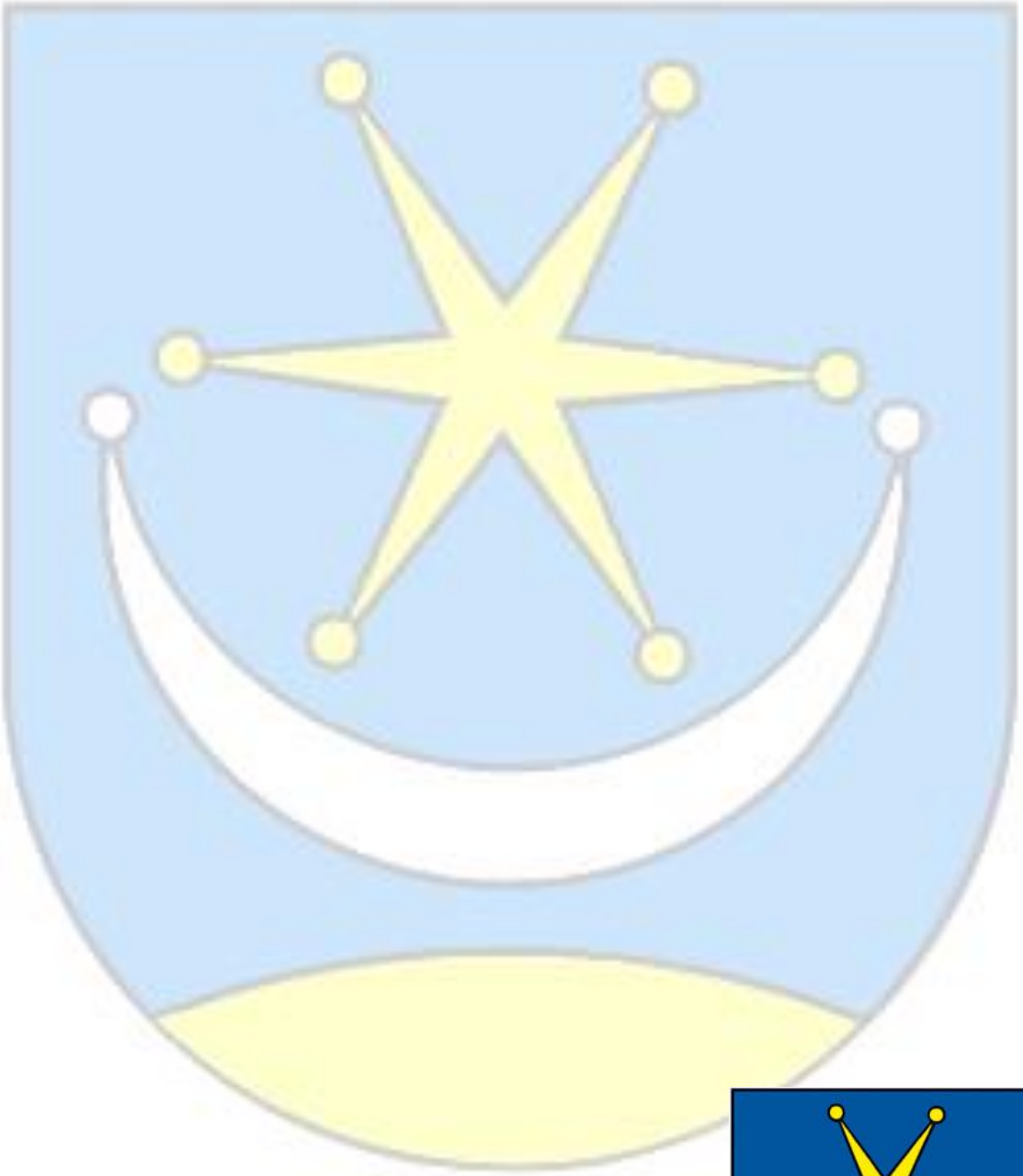

Dátum schválenia PHSR: 19.12.2023

Číslo uznesenia: 2023/010/B/6

Verzia 1.0

Obsah

Úvod ... 3
ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ ... 6
A.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA ... 6
A.1.1 Základná charakteristika obce ... 6
A.1.2 História obce ... 8
A.1.3 Prírodné podmienky a životné prostredie ... 8
A.1.4 Obyvateľstvo a demografická situácia ... 10
A.1.5 Trh práce a sociálna situácia ... 19
A.1.6 Hospodárska základňa ... 22
A.1.7 Občianska vybavenosť ... 24
A.1.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor ... 25
A.1.9 Bývanie a bytový fond ... 26
A.1.10 Dopravná a technická infraštruktúra , cestovný ruch ... 27
A.1.11 Hospodárenie obce a štruktúra samosprávy ... 30
A.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA ... 33
A.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA ... 35
A.3.1 SWOT analýza ... 35
A.3.2 Odhad možného vývoja obce a definovanie Stromu potenciálov a výziev / Stromu problémov a limitov ... 37
A.3.3 Zhodnotenie výsledkov dotazníkového prieskumu ... 39
ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ ... 41
ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ ... 44
C.1 Hospodárska prioritná oblasť ... 44
C.2 Sociálna prioritná oblasť ... 45
C.3 Environmentálna prioritná oblasť ... 47
ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ ... 48
D.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie ... 48
D.2 Vecný a časový harmonogram realizácie ... 49
D.3 Systém monitorovania a hodnotenia programu rozvoja obce ... 57
ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ ... 60
E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR ... 60
Záver ... 62
Prílohy Programu rozvoja obce ... 63

Úvod

Program rozvoja obce (ďalej aj ako PHSR) predstavuje základný a kľúčový dokument pre riadenie samosprávy, ktorý vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiacich na danom území. Tento dokument formuluje predstavu obce o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečenie. PHSR systémovo a koncepčne analyzuje a určuje budúcnosť rozvoja spolu s činnosťami, investičnými projektmi so zdrojovým krytím na jej zabezpečenie. Vytvára rámec, ktorého naplnenie by malo byť zárukou, že tento strategický dokument nebude len zbytočne rozsiahlym a popisným zoznamom nereálnych plánov (zoznamom zámerov, na ktoré obec nemá dostatok finančných prostriedkov), ale bude skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť zvýšenie kvality životnej úrovne obyvateľov na vybranom území. Program rozvoja obce je strednodobým strategickým dokumentom, ktorý by mal reflektovať nadradené strategické dokumenty na úrovni okresu, kraja či štátu, ktoré majú dosah na obec a jej územie. Zároveň je viac alebo menej napojený aj na iné strategické dokumenty viažuce sa na územie obce.

Jednotlivé kapitoly Programu rozvoja obce sú v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. Ten uvádza 5 častí, ktoré strategický dokument musí obsahovať : analytická, strategická, programová, realizačná a finančná časť. Dokument je zároveň v súlade s Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, ktorú vydal Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (v znení jej aktuálnej verzie).

Vstupná správa pre spracovanie /aktualizáciu strategického dokumentu

Program rozvoja obce bol spracovaný na základe potrieb obce Pažiť, ktoré vychádzali hlavne z končiaceho sa programového obdobia a tiež z faktu, že pôvodnému programu rozvoja obce končila platnosť a aktuálnosť vzhľadom na formujúce sa nové strategické dokumenty nadradeného charakteru. Vstupná správa pre spracovanie / aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Pažiť bola schválená obecným zastupiteľstvom dňa 30.06.2023.

Formulár č. 1 – Vstupná správa pre spracovanie /aktualizáciu strategického dokumentu

VSTUPNÁ SPRÁVA PRE SPRACOVANIE/AKTUALIZÁCIU STRATEGICKÉHO DOKUMENTU	
Názov dokumentu	Program rozvoja obce Pažiť 2024-2031
Forma spracovania	Spracovanie Programu rozvoja obce Pažiť vykonávala externá firma v súčinnosti s obcou a v súlade s Metodikou tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja- v znení aktuálnej verzie. Dokument bol vypracovaný v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.
Riadenie procesu spracovania	Proces spracovania dokumentu bol manažovaný prostredníctvom riadiaceho tímu. Ten zodpovedal za celkovú koordináciu a pozostával

z externých odborníkov a zo zástupcov obce. Riadiaci tím obce Pažiť pozostával z nasledovných členov:

Riadiaci tím		
Titul, Meno, Priezvisko	**Funkcia v obci / organizácia**	**Činnosť v riadiacom tíme**
Mgr. Slávka Súlovská	starostka obce	Koordinátor riadiaceho tímu
Ing. Ľuboslava Sokolová	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa
Mgr. Jana Minárechová	externý odborník / MVL Štefánek, s.r.o.	Člen riadiaceho tímu za dodávateľa

Pre potreby spracovania dokumentu bola tiež zriadená skupina- prípravný tím, zo zástupcov obce. Tá zodpovedá za obsahovú stránku Programu rozvoja obce Pažiť a plní rôzne úlohy v súlade s metodikou spracovania programu rozvoja obce. Členmi pracovnej skupiny boli:

Zoznam členov pracovnej skupiny		
Titul, Meno, Priezvisko	**Funkcia v obci/organizácia**	**Funkcia v pracovnom zaradení do procesu spracovania PHSR**
Milan Rybár	Zástupca starostu	Koordinátor PHSR
Jozef Kollár	Poslanec oz	Koordinátor PHSR
Ľubica Gregorová	Zamestnanec obce	Koordinátor PHSR
Bc. Lucia Galusová	účtovníčka	Koordinátor PHSR
Ing. Eva Tomíková	Administratívna pracovníčka	Koordinátor PHSR

Členovia riadiaceho tímu a prípravného tímu navzájom spolupracovali a komunikovali podľa potreby (osobne, telefonicky, e-mailom).

Do procesu spracovania dokumentu bola zapojená verejnosť, a to prostredníctvom informácii a dotazníkov umiestnených na webovej stránke obce, na obecnom úrade a obecnej tabuli a taktiež ďalšími vhodnými a relevantnými spôsobmi. Dotazníky pre občanov boli analyzované a zapracované do procesu tvorby Programu rozvoja obce Pažiť. Dokument bol vo finálnej časti prerokovaný s verejnosťou a schvaľovaný na zastupiteľstve.

Obdobie spracovania	- obdobie spracovania 05/2023 – 12/2023
Financovanie spracovania	Rozpočet obce

Zdroj: vlastné spracovanie

Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce

Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce Pažiť bol odhadnutý na 7-8 mesiacov. Nasledovná tabuľka predstavuje indikatívny harmonogram spracovania podľa jednotlivých častí , ktoré musí Program rozvoja obce obsahovať.

Formulár č. 2 – Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce

Harmonogram spracovania Programu rozvoja obce												
Termín (mesiac v roku)	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod												
Analytická časť												
Strategická časť												
Programová časť												
Realizačná časť												
Finančná časť												
Záver												

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci harmonogramu bolo potrebné najskôr vypracovať Vstupnú správu pre spracovanie /aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Pažiť , ktorá tvorila podklad pre externú firmu na začatie prác na dokumente. Vstupná správa bola schválená na zastupiteľstve obce.

V ďalších krokoch nasledovalo zverejnenie informácie o tom, že sa spracováva dokument Program rozvoja obce Pažiť na roky 2024-2031, tlač a distribúcia dotazníka pre občanov, zverejnenie dotazníka online, získanie podkladov pre analytickú časť, analyzovanie vnútorného a vonkajšieho prostredia, ex-post hodnotenie PHSR z minulého obdobia- najmä za účelom získania vstupných informácií do programovej časti. Nasledovalo spracovanie východísk pre strategickú časť a vypracovanie strategickej vízie a formulácia strategických cieľov a opatrení. Vypracovanie akčného plánu, systému monitorovania, hodnotenia a aktualizácie PHSR je výstupom strategickej a programovej časti PHSR. Finančný rámec pre realizáciu PHSR a výber projektov v súlade s finančno-ekonomickými možnosťami predstavovalo finančnú časť procesu spracovania PHSR spolu so zapracovaním indikatívneho rozpočtu do programového rozpočtu obce. Finalizácia dokumentu predstavovala verejné pripomienkovanie, prerokovanie a schválenie PHSR zastupiteľstvom.

Metódy zapojenia verejnosti do prípravy Programu rozvoja obce

Vzhľadom na charakter dokumentu, ktorý je zameraný na rozvoj života v obci vo všetkých oblastiach bolo potrebné do procesu jeho tvorby zapojiť aj širokú verejnosť. Ich názory a podnety predstavovali podklad pre tvorbu a plánovanie projektov, ktorých cieľom je skvalitnenie života v obci. Hlavnou metódou zapojenia občanov do tvorby dokumentu bol dotazníkový prieskum, ktorý sa realizoval klasickou papierovo formou a tiež bol dostupný online na vyplnenie. Občania boli informovaní o tvorbe dokumentu cez sociálne siete, stránku obce , vývesnú tabuľu či prostredníctvom rozhlasu. Zároveň mali občania možnosť svoje podnety prezentovať a dopĺňať na obecnom zastupiteľstve a pri verejnom prerokovaní dokumentu.

Východiskové strategické a koncepčné dokumenty

Pri spracovaní Programu rozvoja obce Pažiť boli definované ciele a opatrenia v súlade so strategickými a programovými dokumentmi lokálneho, regionálneho a národného významu. Ich zoznam je súčasťou Vstupnej správy pre spracovanie/ aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce. Vstupná správa tvorí prílohu tohto dokumentu.

ČASŤ A - ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť Programu rozvoja obce je založená na databáze informácií a ukazovateľov. Obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie. Zameriava sa tiež na odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce s ohľadom na udržateľný rozvoj. Analytická časť obsahuje analýzu vnútorného aj vonkajšieho prostredia.

A.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Komplexná analýza súčasného stavu územia je zostavená na základe informácii získaných najmä zo štatistických údajov a prieskumov. Číselné údaje sú uvedené v tabuľkách alebo v grafoch, pričom obsahujú krátky písomný komentár. Analýza vnútorného prostredia vychádza z geografických a demografických daností územia a tiež z jeho histórie.

A.1.1 Základná charakteristika obce

Obec Pažiť leží na rozhraní Hornonitrianskej kotliny a nižšie sa rozkladajúcej Nitrianskej sprašovej pahorkatiny, na nive rieky Nitry a na naplaveninách vytvorených potokmi Mohelnicou a Drahožicou. Hornonitrianska kotlina vznikala v prepadline vrásnenia veľrás medzi starým kryštalickým pásmom s Považským Inovcom a Strážovskými vrchmi a vnútorným kryštalickým karpatským pásmom. Kotlina bola pôvodne zaliata z juhu dlhým a úzkym výbežkom mora, ktorý sa však hneď po vzniku Vtáčnika postupne zanášal usadeninami – naplaveninami z jeho sopečného masívu, splachovými dažďami a odnášanými potokmi. Územne patrí k Trenčianskemu samosprávnemu kraju, okres Partizánske.

Obr. č. 1: Kraje Slovenskej republiky

Zdroj: https://www.poznajslovensko.sk/regiony-okresy-mesta-obce

Obr. č 2 : Obce okresu Partizánske

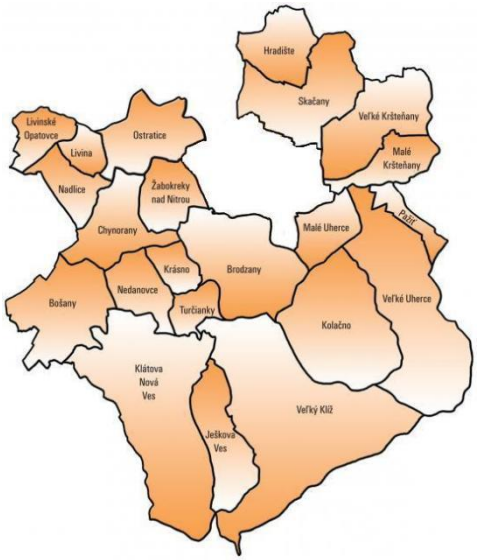

Zdroj: https://www.masstredneponitrie.sk/popis-uzemia.html

Tabuľka č. 1: Základné údaje o obci a kontaktné údaje

Základné údaje	
Kraj	Trenčiansky
Okres	Partizánske
Región	Horná Nitra
Poloha	48°37′54″S 18°25′55″V
Nadmorská výška	200 m n. m.
Rozloha	3,06 km² (306 ha)
Počet obyvateľov	503
Hustota obyvateľov	164,57 obyv./km²
ŠÚJ	505323
Kontaktné údaje	
Adresa	Pažiť 78, 958 03 Pažiť
Telefón	+421/38/748 52 11
E-mail	starosta@obecpazit.sk
WEB stránka	www.obecpazit.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Obec je členom **Regionálneho združenia miest a obcí regiónu Stredné Ponitrie** (RZMO Stredné Ponitrie), ktorého cieľom je chrániť práva a záujmy obcí, zjednocovať ich postup pri vykonávaní úloh zverených obciam, aktívne vplývať na rozvoj samosprávnych funkcií a navrhovať prostredníctvom Združenia miest a obcí Slovenska alebo samostatne ústredným orgánom štátnej správy riešenie kompetenčných problémov medzi samosprávou a štátnou správou.

Obec je členom **Miestnej akčnej skupiny Stredné Ponitrie** o. z., ktoré funguje na princípoch prístupu LEADER.

A.1.2 História obce

Pažiť vznikla v chotári Veľkých Uhroviec na lúke (pažiti) na terase rieky Nitry a potoka Mohelnice. Novovzniknutá osada disponovala iba pomerne malým chotárom a aj počet obyvateľov bol nízky. Začiatkom 14. storočia patrila Pažiť Matúšovi Čákovi . Po jeho smrti 1321 sa osada stala kráľovským majetkom. Kráľ Karol Róbert nechal Uherce a Pažiť spravovať kastelánom , ktorí sídlili na hrade Sivý Kameň. Karolov syn kráľ Ľudovít I. dedinu daroval šľachticom z Bardoňova (Baračky). Roku 1364 udelil Veľkým Uherciam právo konať utorkové týždenné trhy. Obyvatelia Pažite takto získali možnosť predávať svoje výrobky a kupovať tu všetko potrebné. Spomínaní šľachtici vlastnili Veľké Uherce a Pažiť do roku 1396. Na základe testamentárneho odkazu pripadli Veľké Uherce a Pažiť Bošániovcom a šľachticom z Nevidzian.

Pažiť bola od svojho vzniku filiálkou farského kostola sv. Michala v susedných Veľkých Uherciach a pri tomto kostole pochovávali aj svojich zomrelých.

Koncom 16. storočia bolo v osade 20 obývaných domov. Z nich 4 boli oslobodené od platenia dane. Išlo o dom richtára, chudobného želiara, obecného pastiera a novopostavený dom. Obyvatelia Pažite sa okrem poľnohospodárstva venovali dedinskému remeslu.

A.1.3 Prírodné podmienky a životné prostredie

Pod prírodnými podmienkami a životným prostredím si vieme predstaviť všetko to, čo nás obklopuje a nie je výsledkom ľudskej činnosti. Príroda tu bola už pred človekom a na jej vzniku nemá podiel. Na druhej strane človek výrazne do prírody a životného prostredia zasahuje a svojou činnosťou prírodu a životné prostredie mení.

Prírodné podmienky a životné prostredie sú v súčasnosti vystavované enormnej ľudskej činnosti, znečisťovaniu, poškodzovaniu. Ich veľkosť a kvalita klesá, čo je však celospoločenský jav a nie záležitosť jednej obce. Zároveň tiež v spoločnosti rezonuje snaha o ochranu prírody, vody a pôdy, živočíchov, zlepšenie kvality životného prostredia ako takého. Aj v tomto smere ide o vyššiu úroveň správy. Snahy o ochranu životného prostredia registrujeme na globálnej , medzinárodnej, národnej úrovni a následne sa samozrejme v podobe praktických riešení presúvajú do regiónov, okresov a obcí.

<u>Geomorfologické pomery a geológia</u>
Severná polovica katastrálneho územia obce je stredne členitá pahorkatina, teplá oblasť, okrsok teplý mierne suchý až mierne vlhký s miernou až chladnou zimou. Južná polovica k. ú. obce je silne členitá vrchovina, mierne teplá oblasť, mierne teplý, mierne vlhký okrsok s miernou až chladnou zimou.

<u>Pedologické pomery</u>
V katastri obce Pažiť boli vymedzené 3 typy abiokomplexov - ABK:

- **Teplá fluviálna rovina -** ide o severnú časť, t. j. nivu toku Nitra a okolie samotného sídla, ktorá má charakter reliéfu nivnej roviny na fluviálnych sedimentoch bez výraznejších riečnych terás. Vo fluviálnych sedimentoch je zvýšené zastúpenie hrubozrnných materiálov (štrky, štrkopiesky). Z pôdnych typov sú zastúpené nivné pôdy, sprievodné nivné pôdy glejové. Z pôdnych druhov prevládajú hlinité a ílovito-hlinité pôdy.

- **Polygénna pahorkatina na neogéne** - ide o strednú časť. V dôsledku exponovanejšieho reliéfu charakteru členitej pahorkatiny bol pokryv spraší a sprašových hlín oderodovaný, takže na povrch vystupuje neogénny komplex sedimentov. Na zvyškoch spraší a sprašových hlín nachádzame hnedozeme illimerizované až illirnerizované pôdy. Zväčša sú to pôdy hlboké, bez skeletu alebo slabo skeletnaté.
- **Rozrezaná planina** - ide o južnú časť tvorenú lesnými porastami patriacimi CHKO Ponitrie. Príkrovové (obalové) jednotky jadrových pohorí s charakteristickým vysokým zastúpením dolomitov a vápencov vytvorili podmienky na plochý, avšak eróziou rozčlenený reliéf planín s hlboko zarezanými dolinami a údoliami so strmými svahmi. Z pôdnych typov a subtypov sa vyskytujú rendziny a rendziny hnedé, sprievodné litosoly, miestne rendziny vyluhované. Pôdy sú zväčša plytké s vysokým podielom skeletu v pôdnom profile.

Klimatické pomery

V rámci klimatického členenia ide v teplej fluviálnej rovine o teplú oblasť, okrsok teplý, mierne vlhký s miernou zimou a dlhším slnečným svitom. Na polygénnej pahorkatine na neogéne ide klimaticky o teplú oblasť, okrsok teplý, mierne vlhký, s miernou zimou. Rozrezaná planina je klimaticky v nižších polohách oblasť mierne teplá, okrsok mierne teplý, mierne vlhký až vlhký, vrchovinový. Vyššie polohy zasahujú do chladnej oblasti, mierne chladného okrsku.

Hydrologické pomery

Obec je v priamom dotyku s riekou Nitra, okrajom obce preteká potok Drahožica, cez starú časť obce preteká Pažický potok. Tieto prírodné prvky tvoria rozhodujúce eko-stabilizačné útvary. Kontaktové územie obce je málo zalesnené, prevláda tu prašný charakter polí bez výrazných remízok, či skupín stromov. Takmer celá pôvodná vegetácia bola v minulosti nahradená poľnohospodárskymi kultúrami s intenzívnym obhospodarovaním. Pôvodné biotopy sú obmedzené na línie tokov, resp. na malé ostrovčeky zachovalých porastov ekotónového charakteru.

Ochrana prírody

Na udržiavanie prírodného dedičstva, zachovanie rozmanitosti a foriem života na Zemi, na obnovenie a racionálne využívanie prírodných zdrojov a na udržanie ekologickej stability slúži v SR zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Tento zákon stanovil 5 stupňov územnej ochrany, pričom rozsah obmedzení sa zväčšuje so zvyšujúcim sa stupňom. Prvý stupeň ochrany platí na celom území SR ako všeobecná ochrana.

Slovenská republika sa pristúpením k Ramsarskej konvencii zaviazala zachovávať a chrániť mokrade, ako regulátory vodných režimov a biotopy podporujúce charakteristickú flóru a faunu. Mokraďami sa v zmysle konvencie rozumejú všetky "územia s močiarmi, slatinami a vodami prirodzenými alebo umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi.." (čl.1. ods.1). Tie sa však na území obce nenachádzajú.

Do katastrálneho územia obce zasahuje Chránená krajinná oblasť Ponitrie- je jedno zo 14 chránených krajinných oblastí na Slovensku. Vyhlásená bola v roku 1985. Aj keď je CHKO územne kompaktné, tvoria ho dve krajinársky odlišné časti. Severná časť sa rozprestiera na vulkanickom komplexe pohoria Vtáčnik. Okrem hustých bučín je zaujímavá bizarnými skalnými útvarmi. Najmohutnejšie bralá nachádzame v masíve Buchlova, Kláštorskej skale a najvyššom vrchu. Južná časť v pohorí Tribeč je krajinársky odlišná a jej špecifikom sú početné skalky vyskytujúce sa najmä po okrajoch pohoria.

Hlavným predmetom ochrany v tejto oblasti sú súvislé lesné porasty, ktoré sú v južnej časti CHKO veľmi bohaté na teplomilné dreviny. Cenným prvkom krajiny sú aj lokality s výskytom stepnej a lesostepnej flóry a fauny. Územie CHKO Ponitrie je svojimi jedinečnými prírodnými pomermi a pestrou druhovou skladbou výnimočnou ukážkou vývoja fauny a flóry v Karpatskom oblúku. Rastie tu

viac ako 1200 druhov vyšších rastlín. Zo živočíchov tu bolo zistených viac ako 5500 druhov. A práve pre tieto neoceniteľné prírodné hodnoty bola podstatná časť územia CHKO Ponitrie zaradená do zoznamu navrhovaných území európskeho významu, ktoré sú súčasťou budovanej súvislej európskej siete chránených území NATURA 2000. Prostredníctvom nej sú chránené najvzácnejšie a najviac ohrozené druhy voľne rastúcich rastlín, živočíchov a vybraných biotopov, ktoré sa voľne vyskytujú na území Európskej únie. V katastri obce sa nachádza vrch Chlmok v pohorí Tribeč (CHKO Ponitrie).

Odpadové hospodárstvo

Téma odpadov sa dostáva do popredia čoraz viac hlavne v spojitosti s budúcnosťou. Produkcia odpadov neustále rastie a tak zostáva hlavným problémom ich skladovanie, triedenie, recyklovanie a iné využitie. Odpadové hospodárstvo by sa malo do budúcnosti riadiť podľa prísnejších pravidiel , medzi iným asanovať prípadné nelegálne skládky, nespracovateľný odpad deponovať na riadenú skládku, zariadiť, aby výrobné organizácie, ktoré produkujú špecifický odpad museli mať vlastný program likvidácie výrobného odpadu, podporovať triedenie odpadov v domácnostiach atď. Hoci trend smeruje k týmto krokom, kontrola a sankcie sú zatiaľ nedostatočné.

Obec v súčasnosti zabezpečuje vývoz tuhého komunálneho odpadu na riadenú skládku v obci Livinské Opatovce. Odvoz zabezpečuje firma Technické služby mesta Partizánske. V obci sa uskutočňuje separovaný zber komunálneho odpadu a separuje sa sklo, plasty, papier, kovy, elektroodpad, nebezpečný odpad, veľkoobjemový odpad, drobný stavebný odpad. V obci sa tiež nachádza kontajner na zber šatstva. Veľkoobjemový odpad a drobný stavebný odpad je možné odovzdať 2 krát ročne do veľkoobjemových kontajnerov. Biologický odpad zo stromov a verejnej zelene- časť sa v obci kompostuje, časť je možné odovzdať 2 krát ročne. Odvoz zabezpečuje oprávnená firma. V súčasnosti nie je v obci žiadna nelegálna skládka, v prípade jej zriadenia bude obec hľadať možnosti jej odstránenia.

Tabuľka č. 2: Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách za rok

Komodita	TKO	Papier	Plasty	Sklo	Kovy	Nápojové kart.	BRO	Elektroodpad
2016	96,3	3,29	3,74	3,74	-	-	-	0,25
2017	97,56	1,59	3,84	4,86	0,42	-	-	0,28
2018	111,01	1,42	4,49	6,19	0,38	-	-	4,49
2019	107,85	2,58	5,77	7,28	0,12	0,519	-	5,65
2020	102,61	2,96	7,38	7,71	0,92	0,728	8,5	2,91
2021	97,13	5,95	6,47	5,83	1,25	0,647	0	2,56
2022	63,82	6,33	7,18	6,36	0,56	0,767	6,74	2,71

Zdroj: OcÚ Pažiť, vlastné spracovanie

A.1.4 Obyvateľstvo a demografická situácia

Vývoj počtu obyvateľov odzrkadľuje socio-kultúrne, demografické a ekonomické procesy prebiehajúce na úrovni celej spoločnosti, no s z časti je aj odrazom postavenia obce v štruktúre osídlenia a lokálnych zmien. Ku dňu 31.12.2022 mala obec Pažiť 503 obyvateľov. V nasledujúcej tabuľke sa nachádza vývoj počtu obyvateľov od roku 2018 do roku 2022.

Tabuľka č. 3: Vývoj počtu obyvateľov v obci Pažiť v rokoch 2018 - 2022

Rok	Počet obyvateľov	Muži	Ženy	Prírastok/Úbytok	Index starnutia
				absolútne	
2018	489	254	235	19	85,53
2019	488	254	234	-1	91,14
2020	509	259	250	21	82,42
2021	504	257	247	0	85,06
2022	503	253	250	-1	85,71

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Z dlhodobého hľadiska má počet obyvateľov klesajúcu tendenciu čo je typické pre celú spoločnosť a tento jav sa nazýva starnutie populácie. V obci Pažiť môžeme vidieť od roku 2018 do roku 2022 nárast počtu obyvateľov a následne jeho udržiavanie sa na približne rovnakej hodnote. Tento trend je znázornený v grafe č. 1.

Graf č. 1: Vývoj počtu obyvateľov v obci Pažiť v období 2018 – 2022

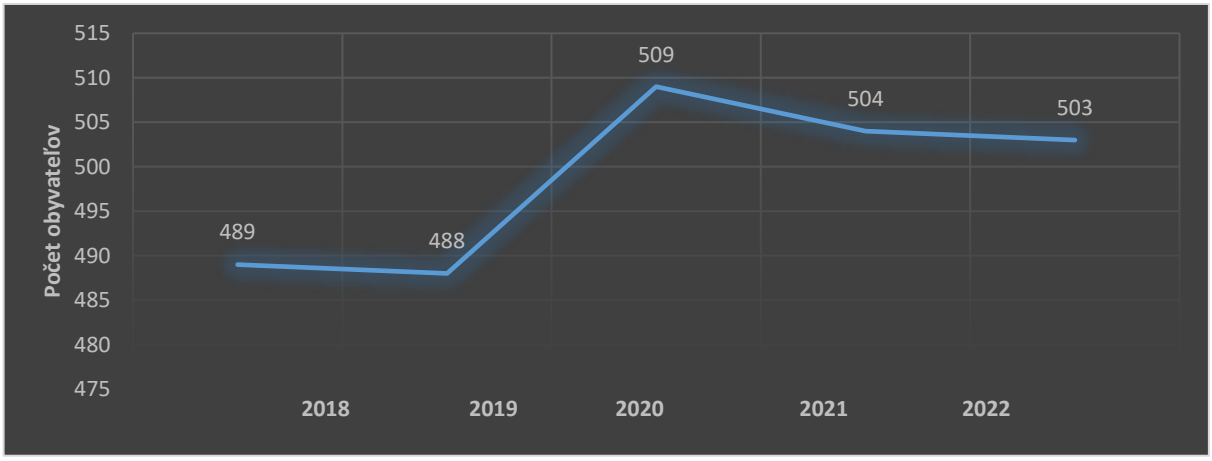

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Na grafe č. 2 je zachytený vývoj počtu obyvateľov podľa mužského a ženského pohlavia. Môžeme konštatovať, že kým na začiatku sledovaného obdobia prevládal počet mužov nad ženami, v posledných rokoch sa začína stav vyrovnávať. Z celkového počtu obyvateľov predstavovali v roku 2022 ženy 49,70 % a muži 50,30 %.

Graf č. 2: Vývoj počtu obyvateľov v obci Pažiť v období rokov 2018– 2022 – muži a ženy

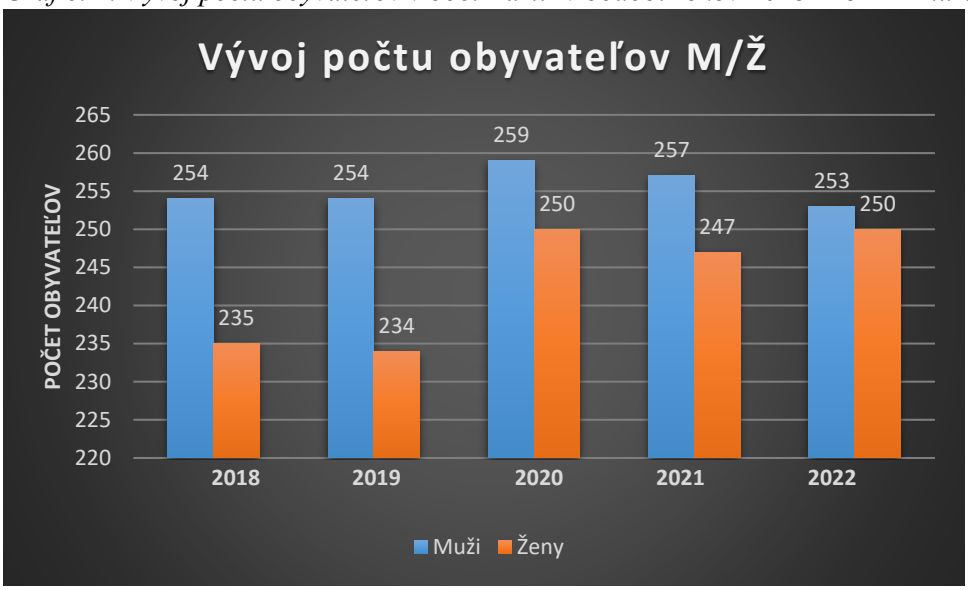

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Počet obyvateľov je výsledkom populačnej dynamiky - pôrodnosti, úmrtnosti a migrácie. Samotný vývoj pôrodnosti je v celoslovenskom meradle hlavným faktorom, ovplyvňujúcim celkovú trajektóriu populačného vývoja. Zároveň v predpokladoch má táto zložka vysokú mieru neurčitosti.

V tabuľke č. 4 je zobrazený demografický vývoj v obci Pažiť v rokoch 2018 – 2022. Najviac detí sa narodilo v roku 2020. Najviac zomrelo osôb v roku 2020 .

Tabuľka č. 4: Demografický vývoj v obci Pažiť v rokoch 2018 – 2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Spolu	489	488	509	504	**503**
Narodení	5	4	6	3	**5**
Zomrelí	4	5	7	3	**6**
Prisťahovaní	27	15	35	20	**11**
Vysťahovaní	9	15	13	20	**11**
Migračné saldo	18	0	22	0	**0**
Celkový prírastok/úbytok	**19**	**-1**	**21**	**0**	**-1**

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Na nasledujúcom grafe sa nachádza zobrazenie prírastku resp. úbytku obyvateľov v obci Pažiť počas rokov 2018-2022.

Graf č. 3 Celkový prírastok/úbytok obyvateľstva v obci Pažiť v rokoch 20018-2022

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Dôležitejšou demografickou charakteristikou ako počet obyvateľov je úroveň populačného starnutia. Dobre ju vystihujú priemerný vek obyvateľstva (vážený aritmetický priemer podľa početnosti obyvateľov v jednotlivých vekoch) a index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov). V rámci Slovenskej republiky oba ukazovatele jednoznačne dokumentujú trend intenzívneho starnutia populácie. Opakom indexu starnutia je index vitality. Ten sa rovná pomeru predproduktívneho obyvateľstva k obyvateľstvu v poproduktívnom veku. Index starnutia nad úrovňou 100 % znamená starnutie populácie, keďže počet ľudí v poproduktívnom veku prevyšuje počet ľudí v predproduktívnom veku.

Index starnutia v obci Pažiť sa pohybuje pod hodnotou 100 pričom môžeme sledovať , že sa udržiava na približne rovnakej úrovni . V kraji sa index starnutia zvyšuje. Podľa údajov Štatistického úradu SR v roku 2022 dosiahol index starnutia na úrovni Trenčianskeho kraja hodnotu 138,75. Rovnaká situácia je aj v rámci Slovenskej republiky. Index starnutia sa postupne zvyšuje a je nad hodnotou 100. V roku 2022 index starnutia Slovenskej republiky dosiahol hodnotu 110, 95.

Populačné starnutie predstavuje pre Slovensko jednu z najväčších výziev 21. storočia, ktorá nezvratne zasiahne všetky sféry fungovania spoločnosti. Vývoj vekovej štruktúry obyvateľov poukazuje na zrýchľovanie procesu starnutia populácie na Slovensku. Dôchodkový vek dosahujú silné povojnové ročníky a vo veku najvyššej fekundity (fyziologickej plodnosti) sú málo početné vekové skupiny narodené v prvej polovici 90-tych rokov minulého storočia.

Tabuľka č. 5: Veková štruktúra obyvateľstva v rokoch 2018 – 2022

Veková kategória	2018		2019		2020		2021		2022	
	A	%	A	%	A	%	A	%	A	%
Počet obyvateľov celkom	489	100	488	100	509	100	504	100	503	100
• muži	254	51,94	254	52,05	259	50,88	257	51,00	253	50,30
• ženy	235	48,06	234	47,95	250	49,12	247	49,00	250	49,70
Predproduktívny vek - muži (0 - 14)	41	8,38	44	9,01	49	9,62	44	8,73	46	9,14
Predproduktívny vek - ženy (0 - 14)	35	7,15	35	7,17	42	8,25	43	8,53	45	8,94
Predproduktívne obyvateľstvo celkom	76	15,53	79	16,18	91	17,87	87	17,26	91	18,08
Produktívny vek - muži (15-64)	182	37,21	177	36,27	176	34,57	179	35,51	172	34,19
Produktívny vek - ženy 15-64)	166	33,94	160	32,78	167	32,80	164	32,53	162	32,20
Produktívne obyvateľstvo celkom	348	71,15	337	69,05	343	67,37	343	68,04	334	66,39
Poproduktívny vek - muži (65+)	31	6,33	33	6,76	34	6,67	34	6,74	35	6,95
Poproduktívny vek - ženy (65+)	34	6,95	39	7,99	41	8,05	40	7,93	43	8,54
Poproduktívne obyvateľstvo celkom	65	13,28	72	14,75	75	14,72	74	14,67	78	15,49
Priemerný vek u mužov	40,1	-	40,35	-	39,40	-	40,09	-	39,78	-
Priemerný vek u žien	42,22	-	42,77	-	41,98	-	41,63	-	41,76	-
Priemerný vek obyvateľstva celkom	41,12	-	41,51	-	40,67	-	40,85	-	40,76	-
Index starnutia	-	85,53	-	91,14	-	82,42	-	85,06	-	85,71

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

V obci Pažiť sme zaznamenali počas sledovaného obdobia nárast počtu obyvateľov. Index starnutia sa drží na približne rovnakej úrovni. Vo všeobecnosti vyššia hodnota indexu starnutia znamená, že sa zvýšil podiel poproduktívnej zložky obyvateľstva a klesol podiel predproduktívnej zložky obyvateľstva. Úbytok obyvateľstva môže zmierniť migrácia. Zrýchľujúci sa proces populačného starnutia však zrejme významnejšie neovplyvní. Priemerný vek v obci Pažiť za rok 2022 je 40,76 Priemerný vek obyvateľov Trenčianskeho kraja za posledné roky vzrastá a v roku 2022 mal hodnotu 43,4 rokov.

Graf č. 4 znázorňuje vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Pažiť v roku 2022. Z grafu môžeme vidieť, že zatiaľ najpočetnejšia je skupina obyvateľov v produktívnom veku.

Graf č. 4: Veková štruktúra obyvateľstva v obci Pažiť v roku 2022

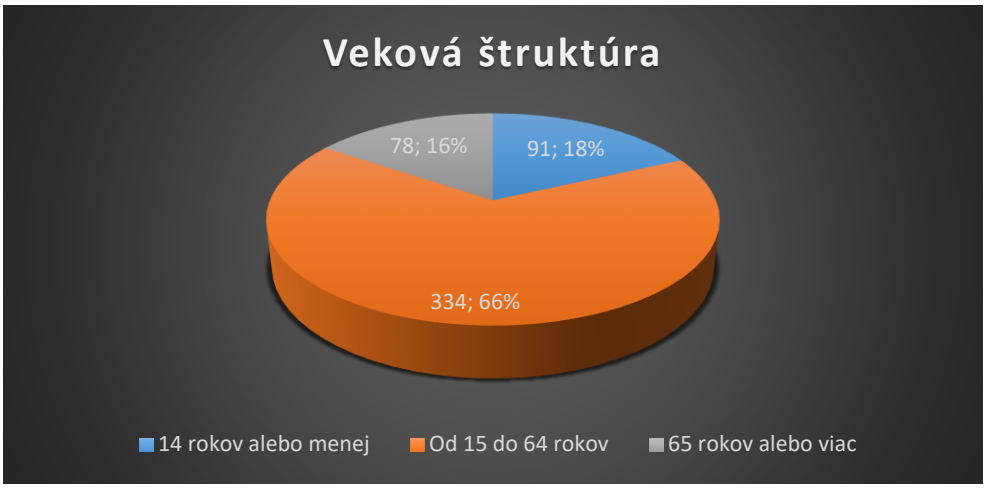

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Dôležitou demografickou charakteristikou je úroveň populačného starnutia. Dobre ju vystihujú priemerný vek obyvateľstva (vážený aritmetický priemer podľa početnosti obyvateľov v jednotlivých vekoch) a index starnutia (pomer počtu obyvateľov vo veku 65 rokov a viac na 100 obyvateľov vo veku 0-14 rokov). Index starnutia nad úrovňou 100 % znamená starnutie populácie, keďže počet ľudí v poproduktívnom veku prevyšuje počet ľudí v predproduktívnom veku. Index starnutia v obci Pažiť sa počas sledovaného obdobia drží na približne rovnakej úrovni . Kým v roku 2018 bol na úrovni 85,53 v roku 2022 bola jeho hodnota 85,71. Index starnutia v okrese Partizánske za toto obdobie je na úrovni 157,28 a index starnutia na úrovni Trenčianskeho kraja je 138,75.

Graf č. 5 : Vývoj indexu starnutia v obci Pažiť v rokoch 2018 - 2022

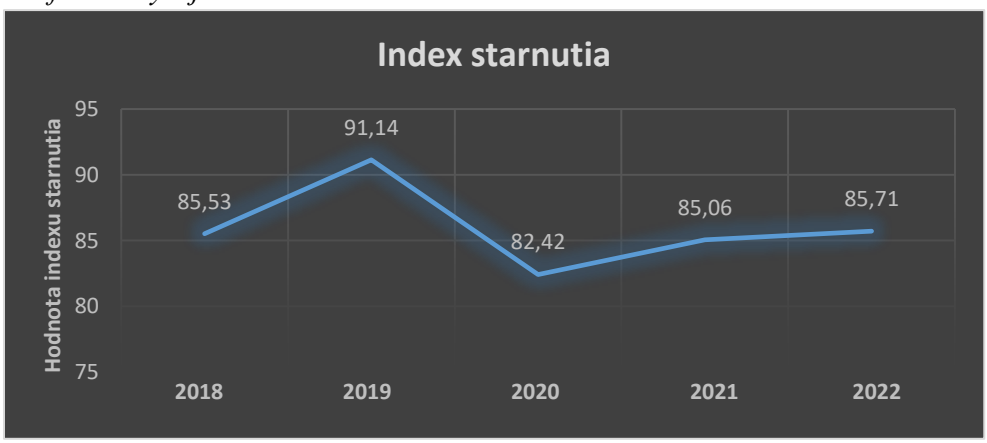

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva patrí medzi kultúrne znaky obyvateľstva. Školské vzdelanie je odrazom kultúrnej vyspelosti každej spoločnosti. Odráža celkové ekonomické, hospodárske a sociálne pomery krajiny.

Tabuľka č. 6: Vzdelanostná štruktúra obce Pažiť v roku 2021

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	žen	
bez ukončeného vzdelania – osoby vo veku 0-14 rokov	35	34	**69**
dôverné	2	1	**3**
nezistené	11	10	**21**
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity a bez výučného listu	2	5	**7**
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity s vysvedčením o záverečnej skúške	6	4	**10**
stredné odborné (učňovské) vzdelanie bez maturity s výučným listom	59	37	**96**
úplné stredné vzdelanie s maturitou odborné	31	45	**76**
úplné stredné vzdelanie s maturitou odborné (učňovské) s výučným listom	19	8	**27**
úplné stredné vzdelanie s maturitou všeobecné	11	14	**25**
vysokoškolské vzdelanie - 1. stupeň (Bc.)	7	5	**12**
vysokoškolské vzdelanie - 2. stupeň (Ing.; Mgr.; MUDr.; a i.)	26	32	**58**
vysokoškolské vzdelanie - 3. stupeň (PhD.; a i.)	2	1	**3**
vyššie odborné vzdelanie nadstavbové (maturita absolventov učebných odborov	14	10	**24**
vyššie odborné vzdelanie pomaturitné (pomaturitné kvalifikačné)		1	**1**
vyššie odborné vzdelanie vyššie odborné (absolventská skúška, absolventský		2	**2**
základné vzdelanie - 1. stupeň základnej školy	17	11	**28**
základné vzdelanie - 2. stupeň základnej školy	17	25	**42**
Úhrn	**259**	**245**	**504**

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2021

V nasledovných grafoch vidíme rozdelenie obyvateľov podľa vzdelania a pohlavia. V oboch skupinách dominuje stredoškolské vzdelanie či už s maturitou alebo bez nej.

Graf č. 6: Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva muži /ženy

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín, údaje zo sčítania obyvateľstva v roku 2021

Vývoj náboženskej štruktúry obyvateľstva Slovenska bol ovplyvnený do veľkej miery kresťanstvom, a preto za posledných 130 rokov na našom území prevažujú kresťanské konfesie. Náboženská štruktúra Slovenska v medzivojnovom období bola výsledkom dlhodobého historického vývoja. Viac ako dvojtretinovou väčšinou tu prevažovalo rímskokatolícke obyvateľstvo, ktoré bolo rozšírené najmä medzi obyvateľstvom československej, ale z časti i maďarskej národnosti.

V obci najviac ľudí vyznáva rímskokatolícku vieru a to 66 % občanov. Druhou najväčšou skupinou sú ľudia bez vierovyznania- 25% .

Tabuľka č. 7: Náboženská štruktúra v obci Pažiť v roku 2021

Vierovyznanie	
Rímskokatolícka cirkev	336
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	8
Gréckokatolícka cirkev	12
Bez vyznania	127
Iné	4
Nezistené	17
SPOLU	**504**

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

Obyvateľstvo je z hľadiska národnostnej skladby homogénne s prevahou obyvateľov slovenskej národnosti. K slovenskej národnosti sa v obci hlási 97 %.

Tabuľka č. 8: Národnostná štruktúra v obci Pažiť v roku 2021

Národnosť	SPOLU
Slovenská	489
Rómska	1
Česká	1
Iné	1
Nezistené	12
SPOLU	**504**

Zdroj: ŠÚ SR, pracovisko Trenčín

A.1.5 Trh práce a sociálna situácia

Pod pojmom trh práce rozumieme miesto , kde sa stretáva ponuka a dopyt. Ponuka pracovných miest a dopyt po pracovnej sile, prípadne dopyt po pracovných miestach a ponuka pracovnej sily. Ideálnym stavom na trhu práce je rovnováha- dopyt po pracovných miestach zodpovedá ponuke pracovnej sily. Tento stav je len veľmi ťažko dosiahnuteľný a preto sa stretávame na trhu práce s prebytkom pracovnej sily či s prebytkom pracovných miest.

V posledných rokoch trh práce na Slovensku ovplyvnili faktory neekonomického charakteru- hlavne pandémia COVID-19 a vojna na Ukrajine. Dovtedy bola pracovná legislatíva na Slovensku zameraná skôr na tradičné formy zamestnania v podobe trvalého pracovného pomeru a práce vykonávanej zo sídla pracoviska. Situácia , ktorá vznikla donútila kompetentných, aby v tejto oblasti nastala vyššia flexibilita, digitalizácia či celková úprava pracovnej legislatívy. Najvýraznejším krokom bolo zavedenie tzv. home office, ktorý bol využívaný počas pandémie, ale stal sa bežnou súčasťou pracovno-právnych pomerov.

Na trhu práce môžeme vidieť tých ,ktorí sú zamestnaní (zamestnanci ako fyzické osoby ,ktoré vykonávajú prácu), zamestnávatelia, SZČO, členovia družstiev či zamestnanci v civilnom sektore. Tiež je tu skupina osôb ktorí sú nezamestnaní, no aktívne si prácu hľadajú a tiež nezamestnaní, ktorí si ale prácu nehľadajú (tzv. ekonomicky neaktívne obyvateľstvo).

Mieru neschopnosti hospodárstva využívať všetky zdroje práceschopného obyvateľstva, ktoré má k dispozícii vyjadrujeme ako mieru nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti patrí k dôležitým ukazovateľom výkonnosti národného hospodárstva. Percentuálna miera nezamestnanosti sa vypočíta ako pomer počtu nezamestnaných osôb, ktoré sa aktívne snažia získať zamestnanie a sú schopní to preukázať, a celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva vyjadrený v percentách.

Štatistika nezamestnanosti Slovenska za rok 2022:

1. **Miera evidovanej nezamestnanosti: 5,90 % (**6,76 % v decembri 2021).
2. **Počet disponibilných uchádzačov o zamestnanie: 160 204** (182 760 v decembri 2021).
3. **Celkový počet evidovaných uchádzačov** : **178 143** (200 225 osôb v decembri 2021) .
4. **Počet voľných pracovných miest: 81 699 :** najviac BA kraj - 26 989 miest (podiel 33,03 %), najmenej miest bolo v KE kraj - 3 193 (podiel 3,91 %).

Miera evidovanej nezamestnanosti na konci roku 2022 v Trenčianskom kraji dosiahla hodnotu 3,69%. Miera evidovanej nezamestnanosti na úrovni okresu Partizánske bola v tomto období 3,95%.

Tab. č. 9 : Počet evidovaných uchádzačov/ čiek o zamestnanie v okrese Partizánske za roky 2018-2022

Okres Partizánske		**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Počet evidovaných uchádzačov	917	980	1460	1015	1049
	Počet evidovaných uchádzačiek	485	569	791	560	574
	Spolu	1402	1549	2251	1575	1623

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Tab. č. 10 : Počet evidovaných uchádzačov/ uchádzačiek o zamestnanie v obci Pažiť za roky 2018-2022

Pažiť		**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
	Počet evidovaných uchádzačov	8	4	12	13	7
	Počet evidovaných uchádzačiek	4	1	3	8	5
	Spolu	12	5	15	21	12

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Za rok 2022 klesol o počet uchádzačov o prácu o 22 082 osôb, teda o viac ako 11,03 % . V porovnaní so začiatkom roka bolo v evidencii uchádzačov podstatne menej aj ľudí nezamestnaných viac ako 12 mesiacov, občanov starších ako 50 rokov, či mladých vo veku do 29 rokov. Počet voľných pracovných miest sa pritom v decembri medziročne zvýšil o viac ako 10-tisíc a dosiahol hodnotu 81 699. (Zdroj: www.employment.gov.sk)

Graf č. 7: Vývoj počtu uchádzačov o zamestnanie v okrese Partizánske a v obci Pažiť r. 2018-2022

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

V snahe o zníženie nezamestnanosti obec aktívne participuje aj v projektoch vyhlásených ústredím ÚPSVaR pri vytváraní dočasných pracovných miest. Obec spolupracuje rovnako aj pri aktívnej politike trhu práce. Obec v súčasnosti nezamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác a malých obecných služieb. Opatrenie č. 3 - Aktivácia znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie - obec v súčasnosti nevyužíva.

Graf č. 8 Odvetvia v ktorý pracujú obyvatelia obce Pažiť – údaje zo SODB 2021

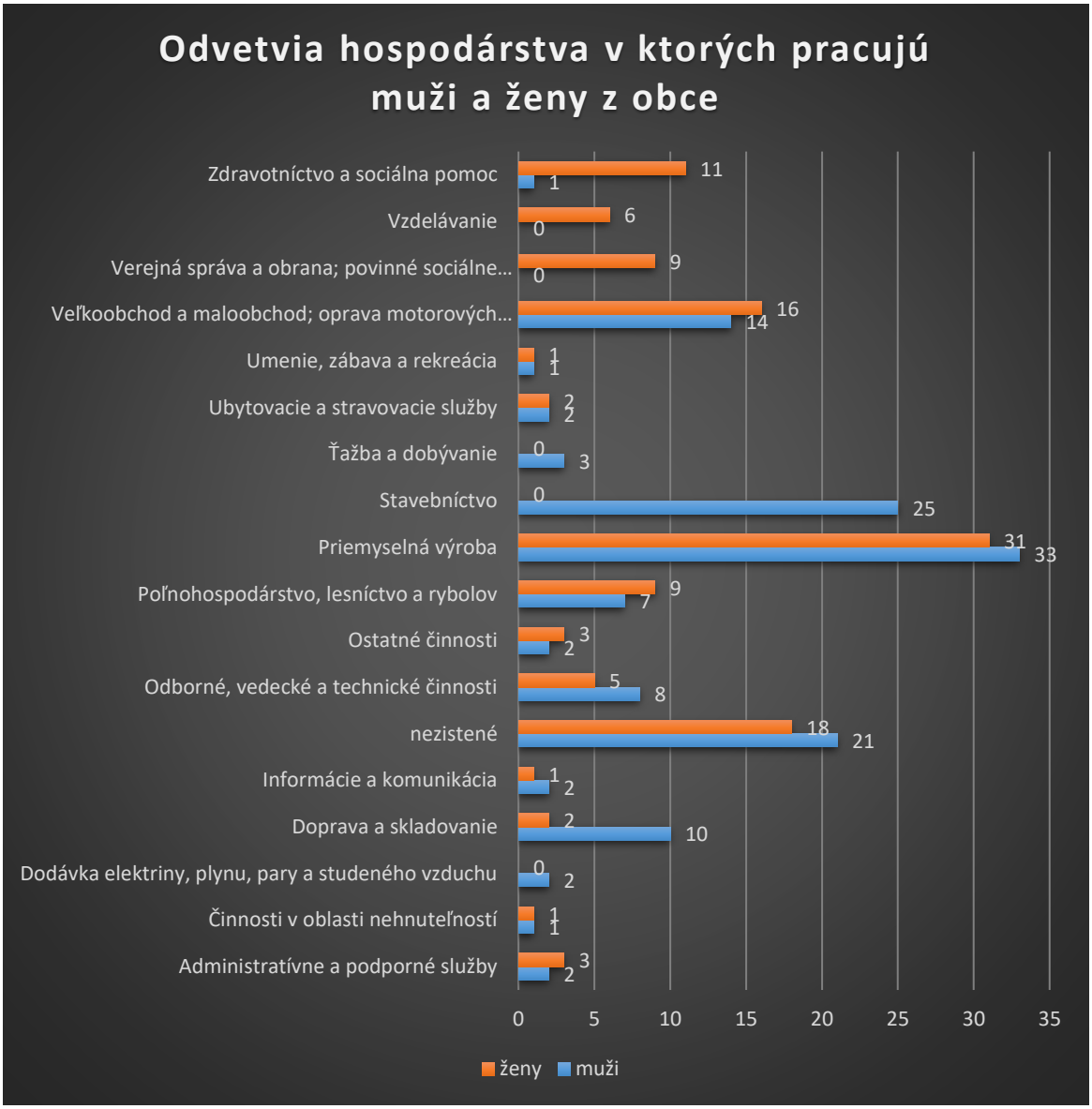

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

A.1.6 Hospodárska základňa

Ekonomicko-hospodárska charakteristika regiónu

Ekonomický potenciál Trenčianskeho samosprávneho kraja predstavuje spolupôsobenie v kraji sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie, poskytovania služieb. Hospodársky rozvoj jednotlivých okresov Trenčianskeho kraja má osobitné regionálne špecifiká. Dôvodom je rozdielna ekonomická základňa okresov, rozdielna vybavenosť územia infraštruktúrou, rozdielne prírodné podmienky. Okres Partizánske je dlhodobo spájaný s ekonomickou úrovňou nižšiu ako je priemer Slovenska.
Z priemyselných odvetví je v okrese Partizánske rozvinutý obuvnícky priemysel, v menšej miere kožiarsky priemysel, výroba stavebných hmôt a stavených prvkov a strojárensky priemysel.

Niektoré obce okresu Partizánske sú spájané aj s ekonomikou a hospodárstvom okresu Topoľčany, nakoľko s ním tvoria geografickú hranicu . V tomto okrese dominuje potravinársky a drevospracujúci priemysel, elektrotechnický, odevný a textilný priemysel.

Pôdohospodárska charakteristika regiónu a obce

Nehnuteľnosti v pôdohospodárstve sa členia podľa druhov pozemkov (kultúr) na poľnohospodársku pôdu a nepoľnohospodársku pôdu. Pri poľnohospodárskej pôde rozoznávame pozemky a to : orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty. Pri nepoľnohospodárskej pôde rozoznávame pozemky: lesný pozemok, vodná plocha, zastavaná plocha a nádvorie, ostatná plocha. V grafe nižšie môžeme vidieť rozdelenie poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy v okrese Partizánske za rok 2022. Jeho celková výmera bola 301 012 685 m2, pričom v okrese prevažuje pôda využívaná na nepoľnohospodárske účely.

Graf č. 9: Rozdelenie poľnohosp. a nepoľnohosp. pôdy v okrese Partizánske za rok 2022

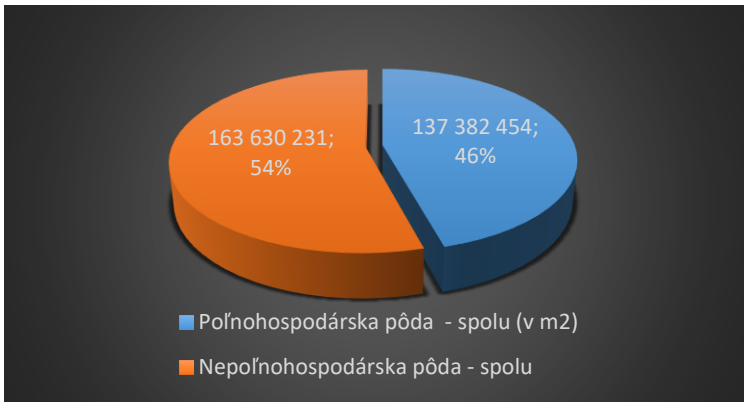

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Celková výmera pôdy obce Pažiť za rok 2022: 3 062 460 m2 . V tabuľkách nižšie sú uvedené výmery v m2 jednotlivých typov poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych druhov pôdy za daný rok.

Tabuľka č. 11: Rozdelenie poľnohospodárskej pôdy obce Pažiť

Celková výmera územia obce	Poľnohospo-dárska pôda SPOLU	Orná pôda	Chmeľnica	Vinica	Záhrada	Ovocný sad	Trvalý trávny porast
3 062 460	1 827 311	1 643 653	0	0	117 623	0	66 035
100%	59,66%	53,67%	0%	0%	3,84%	0%	2,15%

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Tabuľka č. 12: Rozdelenie nepoľnohospodárskej pôdy obce Pažiť

Celková výmera územia obce	Nepoľnohospo-dárska pôda SPOLU	Lesný pozemok	Vodná plocha	Zastavaná plocha a nádvorie	Ostatná plocha
3 062 460	1 235 149	900 381	41 446	215 050	78 272
100%	40,34%	29,40%	1,35%	7,02%	2,55%

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Ekonomicko-hospodárska charakteristika obce

Na území obce Pažiť sa nachádza niekoľko zamestnávateľov, pričom medzi najväčších zamestnávateľov v obci patrí: PDP Veľké Uherce - pekáreň. PDP Veľké Uherce - kovovýroba, AUTOCOMPANY Pažiť, Profibetón SK Pažiť, Baričák obaly, s. r. o Pažiť. Zamestnávajú spolu približne 40 zamestnancov z obce ale aj okolitých obcí. Medzi ďalších zamestnávateľov v obci patria: drobný podnikatelia a živnostníci.

Na území obce neprebieha poľnohospodárska výroba. V obci obhospodaruje pôdu PDP Veľké Uherce a SHR Pavol Šuflita.

Na území obce prebieha drobná priemyselná výroba, ktorá sa sústredí hlavne na: kovovýroba, pekáreň, kartonáž, autodielňa, výroba betónu a betónových dielcov.

Tabuľka č. 13: Právnické osoby v obci Pažiť

	2018	2019	2020	2021	2022
Právnické osoby spolu	17	18	20	15	19
Právnické osoby ziskové	15	15	18	14	17
Právnické osoby neziskové	2	3	2	1	2

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

Tabuľka č. 14: Fyzické osoby v obci Pažiť

	2018	2019	2020	2021	2022
Fyzické osoby - podnikatelia (osoby)	32	33	32	35	41
Živnostníci	30	30	29	33	38

Zdroj: ŠÚ SR – pracovisko Trenčín

A.1.7 Občianska vybavenosť

Občianska vybavenosť miest a obcí je častokrát rozhodujúci faktor, vďaka ktorému sa občania rozhodujú či v danom meste, obci chcú bývať , alebo sa presťahujú na miesto , kde je občianska vybavenosť širšia a dostupnejšia. Pod občianskou vybavenosťou si môžeme predstaviť služby v oblasti školstva, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, obchodu, športu, kultúry, ubytovania a stravovania.

ŠKOLSTVO

V obci Pažiť sa nachádza nasledovné školské zariadenie, ktoré prevádzkuje obec:

- materská škola.

Tabuľka nižšie uvádza kapacitné a personálne obsadenie zariadenia za obdobie od školského roku 2016/2017 do školského roku 2022/2023.

Tabuľka č. 15: Základné údaje o MŠ

Školský rok	Počet detí	Kapacita MŠ	Počet pedagogických zamestnancov	Počet THP	Počet tried v MŠ
2016/2017	23	23	2	1	1
2017/2018	23	23	2	1	1
2018/2019	24	24	2	1	1
2019/2020	18	21	2	1	1
2020/2021	18	21	2	1	1
2021/2022	19	21	2	1	1
2022/2023	20	21	2	1	1

Zdroj: OcÚ Pažiť , vlastné spracovanie

ZDRAVOTNÍCTVO

Služby v oblasti zdravotníctva a ich dostupnosť sa vzhľadom na nízke personálne stavy v tomto odvetví stávajú problémom. Ľudia musia za lekármi, do nemocníc či za liekmi cestovať aj desiatky kilometrov. Dostupnosť zdravotníckych služieb v obciach pre občanov je preto veľkým pozitívom.

V obci nemá prevádzku žiadna lekáreň a nepôsobí v nej žiaden lekár. Obyvatelia môžu využívať zdravotnícke služby v susednej obci Veľké Uherce, ktorá je spádovou obcou v tejto oblasti, alebo v Partizánskom. Najbližšia nemocnica sa nachádza v meste Partizánske, ktoré je vzdialené od obce Pažiť 3 km. Tiež sa tu nachádza pohotovostná služba.

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

V súčasnosti , vzhľadom na celospoločenský jav , ktorým je starnutie populácie, sa otázka poskytovania sociálnej starostlivosti stala aktuálnou vo väčšine obcí. Či už ide o novozriadené zariadenia poskytujúce sociálnu starostlivosť alebo neustále navyšovanie kapacít už existujúcich zariadení. V obci Pažiť sa v súčasnosti nenachádza domov sociálnych služieb ani domov dôchodcov. Obec zabezpečuje sociálne služby pre svojich obyvateľov sama. Aktuálne obec neposkytuje opatrovateľskú starostlivosť.

ŠPORT A KULTÚRA

Zariadenia určené na rozvoj športu, pohybových aktivít a kultúry sú síce doplnkovými zariadeniami, no v posledných rokoch sa tešia zvýšenej návštevnosti a popularite. Tiež ich obmedzené fungovanie v čase pandémie COVID-19 znovunaštartovalo návštevnosť a záujem ľudí aj o túto sféru života. V rámci športovísk je k dispozícii pre občanov futbalové ihrisko, petangové ihrisko, detské ihrisko. Kultúrne podujatia sa najčastejšie organizujú v kultúrnom dome.

OBCHOD A SLUŽBY

V obci sa nachádza niekoľko živnostníkov zaoberajúcich sa autodopravou, výrobou pekárenských výrobkov, službami cestovného ruchu, predajnými službami, stavebnou činnosťou, murárskymi a vodárenskými prácami. Z vybraných služieb verejnej infraštruktúry sa v obci nachádza predajňa potravinárskeho a zmiešaného tovaru, pohostinstvo, predajňa hutného materiálu. V obci nie je pošta.

V obci je zriadený malý priemyselný park pre malé a stredné podnikanie, kde je vybudované, alebo sa buduje:

- buduje sa Autocompany - oprava motorových vozidiel,
- buduje sa - Prevádzka na výrobu betónových dielcov,
- je vybudovaná kartatonáž,
- súkromná dielňa FO na výroby kovových dielcov.

UBYTOVANIE A STRAVOVANIE

K potenciálom rozvoja obce patria zariadenia verejného stravovania, ako sú reštaurácie, pohostinstvá, bufety, bistrá, motoresty, hotely a iné. V obci Pažiť sa takéto zariadenia v súčasnosti nenachádzajú. V rámci poskytovania ubytovacích služieb sa v obci taktiež nenachádza žiadne zariadenie.

A.1.8 Kultúra, spoločenské aktivity a neziskový sektor

Oblasť kultúry neodmysliteľne patrí k životu v obci. Či sa už bavíme o kultúre hmotnej alebo nehmotnej, obe majú pre obyvateľov miest a obcí veľký význam. Plnia funkciu vzdelávaciu, výchovnú, sociálnu, zábavnú , atď.

Obec Pažiť nemá v Registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok zapísané žiadne objekty , no v obci nájdeme kostol sv. Dominika Savia, ktorý bol postavený v roku 1991.

Obr. č. 3 : Kostol v obci Pažiť

Zdroj: www.wikipedia.org

Ku kultúre v obci tiež neodmysliteľne patria aj podujatia, ktoré sa v obci pravidelne organizujú (či už ich organizuje obec, občianske združenia, materská škola, občania obce, podnikatelia, či iný organizátori). Medzi takéto podujatia patria: Leto na Pažiť, Letné kino, Deň matiek, MDD, Mikuláš, Gazdovský dvor, Fašiangy, Mesiac úcty k starším, Jubilanti, Uvítanie detí , atď.

V obci sa nachádza kultúrny dom s kapacitou 100 osôb. Je využívaný na obecné aj súkromné akcie. V súčasnosti je v rekonštrukcii. Obec má tiež zriadenú knižnicu pre čitateľov. Na kultúrne akcie sa využíva aj areál materskej školy a futbalové ihrisko.

Na území obce tiež pôsobí viacero združení, klubov , spolkov s rôznym predmetom zamerania. Podľa zoznamu dostupného na stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky na území obce Pažiť pôsobia nasledovné organizácie:

- TJ obce Pažiť,
- Priatelia obce Pažiť,
- Základná organizácia Jednoty dôchodcov Pažiť.

O podujatiach v obci a jej okolí (a iných aktualitách) sa môžu obyvatelia dozvedieť z webovej stránky: www.obecpazit.sk , ktorú má obec zriadenú a kde sa dozvedia dôležité informácie z diania v obci. Naďalej v obci prebieha informovanie občanov aj klasickou formou – na vývesnej tabuli umiestnenej pri obecnom úrade a prostredníctvom obecného rozhlasu. Rozhlasová ústredňa je umiestnená v budove obecného úradu. Vedenie miestneho rozhlasu je vedené pozdĺž miestnych komunikácií, väčšinou súbežne s telefónnym vedením a vedením NN.

Obec nepravidelne vydáva spravodaj s názvom Pažitské zvesti. Vychádza v náklade cca 170 kusov. Je distribuovaný zdarma do každej domácnosti v obci, zverejnený na webovom sídle a je tiež dostupný na obecnom úrade.

A.1.9 Bývanie a bytový fond

Jednou zo základných ľudských potrieb je aj potreba bývania. To ako ľudia bývajú častokrát odráža celkový stav a stupeň sociálno- ekonomickej vyspelosti krajiny. Kvalita bývania a jeho dostupnosť sú ukazovatele, ktoré sa spájajú s celkovou životnou úrovňou občanov. Možnosti bývania, jeho kvalita, rozsah sú priamo úmerné ekonomickým možnostiam jednotlivcov. V intenciách trhovej ekonomiky si tak za obstaranie bývania zodpovedá občan, jednotlivec. Poznáme niekoľko typov bývania:

- Vlastnícke – v osobnom vlastníctve,
- Sociálne – bývanie pre znevýhodnené skupiny občanov,
- Súkromné nájomné- prenájom bytov za účelom zisku .

Budovy ako také môžu plniť rôzne funkcie a slúžiť na viaceré účely. Rodinné domy a bytové domy prevažne slúžia na bývanie, no niektoré sú využívané aj ako firemné priestory. Polyfunkčné objekty plnia viacero funkcii a môžeme v nich nájsť priestor na bývanie ale aj na podnikanie. V súčasnej dobe sa často hovorí o nedostatku nájomných bytov, nakoľko obstaranie si bývania do súkromného vlastníctva je ekonomicky čím ďalej náročnejšie.

V grafe nižšie môžeme vidieť prehľad počtu domov v obci Pažiť známe zo Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2021 podľa ich typu.

Graf. č. 10 : Typy domov v obci na základe Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2021

Zdroj: ŠÚ SR – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021

V obci sa nachádzajú prevažne rodinné domy . Podľa obdobia výstavby sa ich najviac postavila od roku 1946 do roku 1980.

A.1.10 Dopravná a technická infraštruktúra , cestovný ruch

Dopravná a technická infraštruktúra je neodmysliteľnou súčasťou každodenného života. Ich úroveň, kvalita a vyspelosť určuje celkovú kvalitu života občanov v obci. Kvalitná , dostatočná dopravná a technická infraštruktúra umožňuje občanom rýchlejší a bezpečnejší presun za prácou, domov aj za zábavou a zároveň pomáha rýchlejšie a efektívne získať informácie či vykonávať prácu.

DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec leží neďaleko prepojenia s ostatným územím SR a susednými štátmi v smere východ — západ cestou I/64 (štátna hranica SR/MR — Komárno — Nové Zámky — Nitra - Topoľčany - hranica kraja NR/TN, s napojením na diaľnicu D1). Hlavnú komunikačnú kostru v záujmovom území obce tvorí št. cesta I/64, ale i trasa obslužnej komunikácie s miestnymi komunikáciami, ktorými sú obe štátne cesty navzájom prepojené v smere na obec Veľké Uherce. Katastrom obce prechádza cesta tretej triedy – III/064093. Dôležitý ťah cesty I/64 a E572 prepája región v západo - východnom smere do Stredoslovenského kraja. V obci nie sú žiadne dopravné zariadenia ani prevádzky pre služby motoristom. Najbližšia čerpacia stanica PHM je v okresnom meste Partizánske, obdobne i malé servisy

a opravovne. Kompletné služby a predajne pre motoristov sú v okresnom meste. V obci sa nenachádza dobíjacia stanica na elektromobily.
Cestná sieť v okolí obce je, podľa charakteru, delená na štátne cesty a miestne komunikácie, ktoré obhospodaruje a spravuje obecný úrad Pažiť. Štátne cesty sú podľa správneho členenia rozdelené na I., II., III. triedy. Celková dĺžka miestnych komunikácií v obci je 6 km. V dôsledku zlých poveternostných vplyvov a nadmerného využívania bude potrebná ich rekonštrukcia. Najbližšia obec vo východnom smere je obec Oslany(od obce je vzdialená 3,7 km po ceste II. Triedy). Smerom na západ je najbližšie obec Malé Uherce, ktoré sú vzdialené 3,2 km.

Cesty boli čiastočne zrekonštruované a aj časť chodníkov. V súčasnosti je najkritickejšia situácia chodníkov v časti Sajgon.

Vzhľadom na nárast počtu áut obec začala pociťovať problémy s parkovaním vodičov na miestach, ktoré nie sú na to určené, s parkovaním popri a na chodníkoch a na iných miestach , kde môže takto zaparkované auto spôsobiť problémy. V súčasnej dobe obec nedisponuje parkovacími plochami. Situácia sa dá riešiť parkovaním na vlastných nehnuteľnostiach.

Železničná doprava

Železničná doprava v obci nie je lokalizovaná. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v obci Veľké Uherce , ktorá je vzdialená 1 km .

Autobusová doprava

Autobusovú dopravu v obci zabezpečuje SAD Prievidza a. s. Obec má spojenie s Partizánskym, Novákmi, Bánovcami nad Bebravou, Prievidzou aj Trenčínom a tiež so susednými obcami. V obci sa nachádza 1 zastávka. Kapacita a intenzita spojov je dostačujúca.

Cyklo doprava

V obci nie je vybudovaná cyklotrasa. Územie však má značný potenciál rozvoja cykloturistiky.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

VODOVOD

V obci je vybudovaný vodovod na pitnú a požiarnu vodu. V súčasnosti je obec zabezpečená vodovodnou infraštruktúrou na 100 %. Vodným zdrojom sú 2 veľkokapacitné vodné zdroje (pramene) umiestnené nad obcami Kolačno, resp. Veľké Uherce. Z týchto zdrojov je vedené spoločné potrubie vodovodu, z ktorého sú napojené priľahlé obce. Výtlačné potrubie pre obec Pažiť je napojené v šachte, ktorá je vybudovaná na výtlačnom potrubí do Partizánskeho a vedené kolmo na štátnu cestu Prievidza – Partizánske, resp. železničnú trať. Rozvod pitnej vody je zabezpečovaný potrubím DN 125 mm. Vodovod je bez závad, avšak je vybudovaný z azbestu. Obec má vybudované požiarne hydranty DN 800 mm. Na verejný vodovod je napojených 100 % obyvateľov.

KANALIZÁCIA

Verejná kanalizácia v obci je vybudovaná v 95% časti. Likvidácia odpadových vôd z RD je však ešte riešená aj pomocou akumulácie v žumpách a odvozom vo fekálnych vozoch. Jestvujúci stav týchto zberných nadrží splaškových vôd je v nevyhovujúcom stave. Splaškové vody niekde presahujú do podložia a ohrozujú kvalitu spodných vôd. Žumpy si niektorí majitelia vyprázdňujú na vlastné pozemky, alebo sú vyvážane na polia. Tento spôsob likvidácie splaškových vôd je pre zdravie obyvateľstva v obci nevyhovujúci. Splaškové vody poľnohospodárskeho družstva sa riešia skladovaním a potom odvozom na poľnohospodársku pôdu a jej hnojenie. Obec je odkanalizovaná z väčšej časti do čističky odpadových vôd. Ako recipient na vyčistené odpadové vody bude slúži ČOV Veľké Bielice (Projekt „ČOV Sever“). Obec je odkanalizovaná dažďovou kanalizáciou na 70 %.

PLYNOFIKÁCIA

Obec je plynofikovaná. V obci je zabudovaná existujúca regulačná stanica plynu RS 3000 2,5 MPa/0,1 MPa s celkovým výkonom 3000 m^3/hod., ktorá zároveň slúži aj pre obec Malé Kršteňany. Na existujúce STL plynovody z ocele o prevádzkovom pretlaku 0,1 Mpa je v obci Pažiť napojených takmer 100% rodinných domov.

ENERGETIKA A ENERGETICKÉ ZARIADENIA

Na území obce Pažiť nachádzajú vzdušné a zemné NN a VN vedenia. V katastrálnom území Pažite (východná strana/mimo obce/ za št. cestou smer Prievidza - Topoľčany) prechádza existujúce 220 kV vedenie č. 274, Bystričany — Križovany a 400kV vedenie Horná Ždaňa — Slovenská uhoľná elektráreň Nováky, s. r. o. — Bošáca. Existujúce 220kV vedenie č. 274 Bystričany — Križovany je mimo zástavby, riešenej v územnom pláne. Plánované 400kW vedenie Horná Ždaňa — Slovenska uhoľná elektráreň Nováky, s. r. o. — Bošáca po vybudovaní bude prechádzať zástavbou, riešenou v územnom pláne (lokalita za záhradami, a lokalita pri obci Oslany). Z toho dôvodu je potrebné dodržať ustanovenia zákona 656 (Zákon o energetike) z 10/2004, §36 Ochranné pásma. Dodávka elektrickej energie pre riešené územie obec Pažiť je zabezpečovaná z existujúcej vzdušnej 22 kV prípojky z VN č. 261. Na uvedenú linku je pripojených 3 ks 22/0,4kV trafostaníc, z ktorých sú 2 ks distribučné trafostanice a 1 ks jednoúčelová trafostanica. Uvedené trafostanice zásobujú súčasnú bytovú a poľnohospodársku zástavbu v obci Pažiť. Umiestnenie a výkony existujúcich 22/0,4 kV distribučných trafostaníc:

- TS 1 160 kVA stožiarová trafostanica obec Pažiť/severná strana ,
- TS 2 — 160 kVA kiosková trafostanica obec Pažiť/ južná strana ,
- TS1 + TS2 = 320 kVA.

Umiestnenie a výkon 22/0,4 kV jednodielovej trafostanice:

- TS 3 — 400kVA trafostanica obec Pažiť areál Poľnohospodárke družstvo podielnikov so sídlom vo Veľkých Uherciach .

Trafostanice TS1 a TS2 sú v užívaní podniku Západoslovenská energetika, a. s. RSS Sever Trenčín, závod Partizánske, časti Veľké Bielice a v súčasnosti je stav napäťových pomerov v obci pomerne vyhovujúci.

Verejné osvetlenie v obci je riešené výbojkovými svietidlami (72 W žiarivky), ktoré sú umiestnené na betónových podporných stĺpoch na oceľových konzolách. Aktuálne je 15 svietidiel nových- ledkových

-so stmievateľným efektom. Ovládanie verejného osvetlenia je možné pracovníkom povereným obcou z jedného bodu v obci. V budúcnosti sa uvažuje s výmenou aj ostatných svietidiel verejného osvetlenia. Navrhuje sa rozšíriť sieť verejného osvetlenia po cintorín a osvetlenie cintorína.

TELEKOMUNIKAČNÉ ZARIADENIA

Telekomunikačné vedenie je v obci vybudované súbežne s vedením NN . V obci sú dostatočne dostupné služby všetkých mobilných operátorov.

CESTOVNÝ RUCH

Cestovný ruch v obci nie je rozšírený aj vzhľadom na neexistenciu zariadení, ktoré by poskytovali služby v oblasti cestovného ruchu. Z tohto pohľadu v obci dominuje jednodňová turistika, prechádzky v prírode, či návšteva pekných lokalít v obci a preto by obec z pohľadu rozvoja cestovného ruchu mala klásť dôraz na vytváranie podpornej infraštruktúry pre tento typ turistiky, zaujímavé miesta, náučné chodníky, infotabule, oddychové zóny, atď.

A.1.11 Hospodárenie obce a štruktúra samosprávy

Hospodárenie a rozpočtová situácia obce

Realizáciou koncepcie fiškálnej decentralizácie samospráv, ktorá začala platiť v roku 2005 sa výrazne zmenilo financovanie obcí. Reforma priniesla prechod od poskytovania dotácii samospráve zo štátneho rozpočtu k financovaniu kompetencii prostredníctvom daňových príjmov. Nový systém priniesol väčšiu voľnosť pri nakladaní s financiami v obecnom rozpočte, no súčasne so sebou priniesol aj vyššie nároky na finančné riadenie obce.

Pôvodný systém , ktorý bol postavený na financovaní obce podľa počtu jej obyvateľov nahradil systém, ktorý sa skladá zo 4 kritérii pre určenie podielu obce na výnose dane z príjmov: *počet obyvateľov s trvalým pobytom v obci, veľkostný koeficient, počet detí, ktoré v obci chodia do štátnych predškolských a školských zariadení a počet obyvateľov v dôchodkovom veku.* Obec ďalej získala väčšie právomoci v oblasti miestnych daní a poplatkov a pri určovaní sadzieb dane z nehnuteľností.

Obec mala v roku 2021 k dispozícii príjmy vo výške 543 677 Eur. Najväčšiu časť príjmov tvorili granty a transfery . Výdavky obce za ten istý rok predstavovali sumu 311 359 Eur. Najviac financií obec vynaložila na všeobecné verejné služby a vzdelávanie.

Vzhľadom na aktuálnu situáciu a financovanie základných nevyhnutných oblastí verejného života v obci rozpočet neposkytuje veľký priestor pre financovanie všetkých rozvojových zámerov. Je preto potrebné uchádzať sa aj o získanie externých zdrojov – súkromných investícií, grantov a príspevkov z podporných programov, najmä na realizáciu náročnejších investičných projektov.

Obec má vo vlastníctve viaceré nehnuteľnosti – verejné budovy, pozemky, predovšetkým plochy verejných priestranstiev. Obec nemá žiadne záväzky voči finančným inštitúciám, nie je zaťažená splátkami úverov.

V tabuľke č. 16 sa nachádza hodnotenie finančného zdravia obce za rok 2021. Finančné zdravie obce vypovedá o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a či obci hospodárenie spôsobuje, alebo nespôsobuje problémy. Finančné zdravie predstavuje číslo v intervale 0 (veľmi zlé) až 6 (výborné). Počíta sa na základe údajov za 4 po sebe idúce roky ako kombinácia piatich vybraných indikátorov finančnej stability : Celkového dlhu, dlhovej služby, záväzkov neuhradených 60 a viac dní po lehote splatnosti, záväzkov po splatnosti k príjmom a bilancie bežného účtu .

Celkové skóre finančného zdravia obce sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá jedna z jeho piatich zložiek. Zložky majú rozdielnu váhu: celkový dlh (30%), dlhová služba (10%), bilancia bežného účtu (30%), záväzky po lehote splatnosti (15%), záväzky aspoň 60 dní po splatnosti (15%). Na výpočet skóre jednotlivých zložiek sa používa iný postup.

Celkový dlh - skóre za celkový dlh v rámci finančného zdravia je rovné skóre indikátoru finančnej stability za najnovší dostupný rok.

Dlhová služba - sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt dlhovej služby za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu dlhovej služby vypočíta jej skóre v intervale 0 až 6, presne podľa metodiky pre výpočet skóre indikátora finančnej stability .

Bilancia bežného účtu - sa počíta v dvoch krokoch. V prvom kroku sa vypočíta vážený priemer hodnôt bilancie bežného účtu za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy. V druhom kroku sa pre túto priemernú hodnotu bilancie bežného účtu vypočíta jej skóre v intervale 0 až 6, presne podľa metodiky pre výpočet skóre indikátora finančnej stability .

Záväzky po splatnosti k príjmom - sa počíta ako vážený priemer skóre indikátora finančnej stability za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy.

Záväzky aspoň 60 dní po splatnosti - sa počíta ako vážený priemer skóre indikátora finančnej stability za najnovší dostupný rok a tri roky, ktoré mu predchádzali, s váhami postupne 4,3,2 a 1. Ak nie je skóre za niektorý z rokov dostupné, príslušný rok sa neberie do úvahy

Tab. č. 16 : Finančné zdravie obce Pažiť

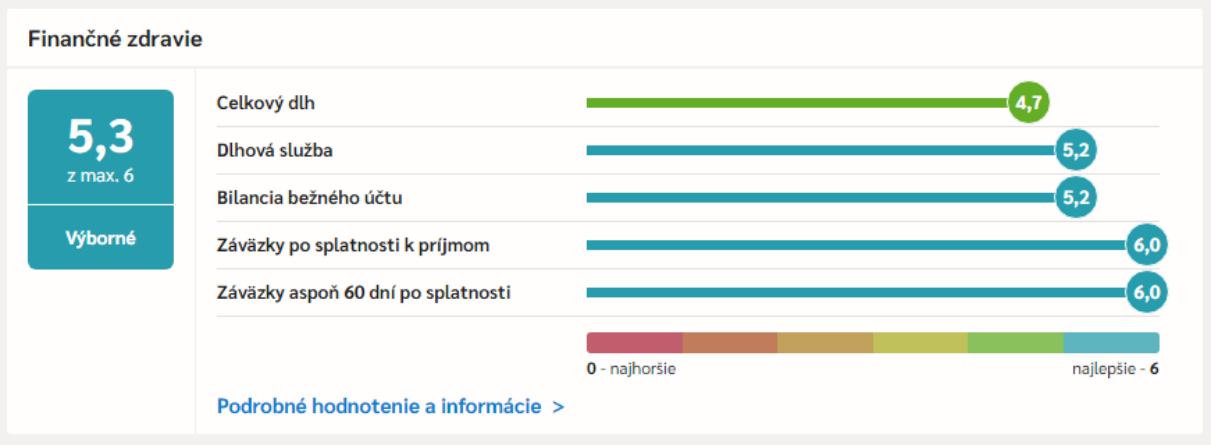

Zdroj: www.hospodarenieobci.sk

	Percentuálna hodnota indikátora	Hodnota skóre indikátora
Celkový dlh	*26,3* %	*4,7*
Dlhová služba	*7,1* %	*5,2*
Bilancia bežného účtu	*17,5* %	*5,5*
Záväzky po splatnosti k príjmom	*0* %	*6,0*
Záväzky 60 dní po splatnosti	*0* %	*6,0*

Z tabuľky vyplýva, že obec na základe hodnotenia finančného zdravia dosiahla známku výborné .

Štruktúra a činnosť miestnej samosprávy

Obecné zastupiteľstvo sa skladá z 5 poslancov, ktorý sa stretávajú na obecných zastupiteľstvách a tiež na stretnutiach jednotlivých komisii. Obec má zriadené nasledovné komisie:

Finančno-ekonomická komisia,
Komisia výstavby, územného rozvoja,
Komisia životného prostredia a verejného poriadku,
Komisia školstva, kultúry, mládeže a športu,
Komisia sociálna.

V obci nie je sídlo matričného úradu, spadá pod Matričný úrad Veľké Uherce a Partizánske. Stavebný úrad obec nemá a tak spadá pod spoločný stavebný úrad, ktorý má sídlo v Partizánskom .

A.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

Kým vnútorné prostredie vychádza zo špecifikácii daného územia, vonkajšie prostredie predstavuje nadstavbu, ktorá zvonku pôsobí na územie a toto sa mu musí prispôsobovať. V širokom ponímaním ide hlavne o legislatívu určovanú Európskou úniou a legislatívu Slovenskej republiky. Na ich základe a vzhľadom na ich existenciu sú tvorené aj rozvojové programy, stratégie, vízie, plány na štátnej úrovni – a od nich sa odvíjajú dokumenty na nižších stupňoch samosprávy.
Na základe legislatívnych rámcov a rôznych dokumentov, ktoré vytvárajú intencie žiaducich, oprávnených či možných projektov sú samosprávy čiastočne koordinované k podpore takých aktivít, projektov, ktoré pomôžu naplniť vízie strategických dokumentov. Strategické dokumenty a koncepcie môžeme z hľadiska ich dosahu rozdeliť na dokumenty na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni, pričom dokumenty na nižšej úrovni by mali byť v súlade s nadradenými dokumentmi. Touto previazanosťou sa zabezpečí napĺňanie strategických cieľov a priorít na všetkých úrovniach.

I. Medzinárodná úroveň: Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030 , Partnerská dohoda SR 2021- 2027, Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030 s výhľadom do r. 2050
II. Národná úroveň: Národná stratégia regionálneho rozvoja SR, operačné programy na využívanie EŠIF a ostatné odvetvové stratégie v oblasti dopravy, životného prostredia, sociálnej pomoci, zdravotníctva, školstva, cestovného ruchu, vidieka, atď.
III. Regionálna úroveň: PHSR TSK 2022- 2030, Územný plán Trenčianskeho kraja , Program odpadového hospodárstva Trenčianskeho kraja 2021 - 2025, Program rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií Trenčianskeho kraja 2021- 2027, a i.
IV. Miestna úroveň: PHSR obce, Územný plán obce (v prípade, že ho obec má), Integrovaná stratégia rozvoja územia/ Stratégia CLLD pre MAS Stredné Ponitrie, komunitné a sociálne plány obcí.

Aj tento dokument je strednodobým , strategickým dokumentom na základe ktorého sa bude môcť obec uchádzať o financie na realizácie projektov a zároveň je to dokument , ktorý svojim charakterom a obsahom nadväzuje na dokumenty vyššej úrovne plánovania ako napr. :

- Stratégia CLLD Miestnej akčnej skupiny Stredné Ponitrie,
- Národné priority implementácie Agendy 2030,
- Návrh Partnerskej dohody 2021- 2027,
- Integrovaná územná stratégia TSK pre programové obdobia 2021- 2027,
- Plán obnovy a odolnosti SR,
- Program Slovensko 2021-2027,
- Cyklostratégia TSK na roky 2016- 2030,
- Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2035.

Aby mohla obec naplniť ciele spomínaných dokumentov musela by mať dostatočné finančné zdroje aj kapacitu na realizáciu projektov, čo je problém. Riziká a ohrozenia pri realizácii uvedených stratégií môžeme rozdeliť nasledovne:

A. **Ekonomické** – riziko nedostatku finančných prostriedkov na realizáciu plánovaných opatrení a tým splnenia cieľov a priorít,
B. **Sociálne** – ohrozenie investície vplyvom nesúhlasného postoja verejnosti k plánovaným zámerom,
C. **Technické** – ohrozenie investície vplyvom zložitého technického riešenia zámerov,
D. **Ekologické** – riziko negatívneho vplyvu plánovaných zámerov na životné prostredie,
E. **Politické –** ohrozenie realizácie plánovaných zámerov vplyvom zmeny vedenia obce a priorít.

Tieto faktory posudzuje tzv. STEEP analýza – v oblastiach identifikuje problémy a zámery na celoštátnej, národnej či nadnárodnej úrovni a ktoré svojím charakterom ovplyvňujú aj rozvoj na miestnej úrovni. Zmeny v spoločnosti sú neustálim procesom a tieto oblasti sa navzájom v procese zmeny ovplyvňujú. Ak chceme dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj obce, na základe STEEP analýzy musíme realizovať kroky k bodom: priaznivá demografická štruktúra obyvateľov obce, prosperujúce hospodárstvo využívajúce vnútorný potenciál a zdroje obce, dostatočné zabezpečenie služieb pre obyvateľstvo a starostlivosť o životné prostredie.

Tabuľka č. 17: STEEP analýza

Sociálne faktory	Technologické faktory	Ekonomické faktory	Ekologické faktory	Politické faktory
Starnutie populácie – nižší podiel detí/ vyšší podiel seniorov	**Dostupnejšia technológia** a technika	**Finančné zdroje na rozvoj** krajiny /regiónu, /obce	**Globálne otepľovanie-** nepriaznivé a extrémne prejavy počasia	Legislatívne posilňovanie **kompetencií samosprávy**
Odchod produktívneho obyvateľstva **do zahraničia**	Informatizácia spoločnosti - **dostupnejšie informácie**	**Trh práce** v krajine/ regióne/ obci	**Znečistenie životného prostredia-** vody , pôdy, ovzdušia,..	Legislatívna na zabezpečenie **vyšších príjmov do štátneho rozpočtu**
Zmeny postojov a správania obyvateľstva	Kontakt s verejnosťou za pomoci technológie – **elektronizácia verejnej správy**	**Hospodársky vývoj** v krajine/ regióne/ obci	**Úbytok a znehodnotenie pôdy** – úbytok lesov, rozširovanie púští	**Zmena vlády**, vedenia obce ako výsledok volieb
Zmena životného štýlu- rýchle životné tempo nárast patologických javov, ...	**Úspora času** vďaka novej technológii	Vplyv daňovej politiky	**Nárast objemu odpadu** a problém s jeho likvidáciou či skladovaním	**Znižovanie verejných výdavkov**
Zmena životného štýlu- návrat k tradíciám, zdravému životnému štýlu, zdravej strave	**Vyššie nároky** na obsluhu a technickú gramotnosť	Podpora podnikania zo strany štátu	Možnosť obnovy ŽP- **legislatíva na ochranu životné prostredia**	
Oslabovanie tradičných ľudových hodnôt - nárast rozvodovosti, pokles sobášnosti		Miera inflácie	Nové spôsoby **spracovania a separovania odpadu**	

Zdroj: vlastné spracovanie

Problémom z hľadiska vonkajšieho prostredia sa zdá najmä nadmerná byrokracia v oblasti samosprávy a prípravy či implementácie projektov, ktorých cieľom je rozvoj regiónu, obce. Problémom je tiež zdĺhavý proces prípravy a kontroly či následnej refundácie výdavkov projektu.
Neustále sa meniaca legislatíva do procesu tiež prináša viacero problémov, z ktorými sa musia samosprávy vysporiadať . Akýkoľvek faktor pôsobiaci zvonku môže mať pozitívne ale aj negatívne účinky na rozvoj regiónu, obce.

A.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

Vnútorné aj vonkajšie prostredie sú dôležitým ukazovateľom a aj vstupným faktorom pri akejkoľvek tvorbe plánu, vízie , stratégie. Pri správnom zhodnotení a využití potenciálu na jednej aj druhej strane môže obec dosiahnuť želaný rozvoj a naplniť tak ciele, ktoré si stanovila na poli rôznych oblastí. To, či sa podarilo potenciál využiť a ako na tom v skutočnosti obec je už predstavuje reálny stav územia. Na jeho lepšiu identifikáciu môže slúžiť aj tzv. SWOT analýza.

A.3.1 SWOT analýza

SWOT analýza predstavuje metódu , na základe ktorej vieme získať celostný pohľad na situáciu obce – na jej silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja. Na základe SWOT analýzy možno presnejšie definovať najvhodnejšie ciele, ktoré by zužitkovali najvýraznejšie predpoklady a pozitívne rozvojové impulzy a eliminovali problémy a prípadné riziká. Pomáha tiež identifikovať prioritné oblasti, na rozvoj ktorých sa treba orientovať.

Okrem analýz stavu daného územia je predmetom záujmu aj okolité prostredie, indukujúce pozitívne alebo negatívne vplyvy. Na základe toho sa SWOT analýza člení na analýzu interného prostredia a analýzu externého prostredia.

V SWOT analýze rozlišujeme pozitívne a negatívne faktory. Pozitívne faktory (silné stránky a príležitosti) predstavujú faktory indukujúce rozvojové procesy. Negatívne faktory (slabé stránky a ohrozenia) naznačujú problémy – disparity.

Silné stránky **S**	**Slabé stránky** **W**
• vybudovaná infraštruktúra zásobovania pitnou vodou, plynom, elektrickou energiou, telekomunikačná infraštruktúra	• nevybudovaná kanalizácia
• výhodná poloha obce	• nedostatočná propagácia a marketing cestovného ruchu
• pekné prírodné prostredie v okolí obce, vrch Chlmok	• zlý stav miestnych komunikácií
• vybudovaná základná občianska vybavenosť v obci vrátane materskej školy	• nepriaznivá demografická situácia, nízka natalita, vysoký index starnutia
• zachovaný vidiecky charakter obce	• nedostatočné pozemky pre IBV
• vysporiadané vlastnícke vzťahy obecného majetku	• nepriaznivá miera nezamestnanosti
Príležitosti **O**	**Ohrozenia** **T**
• blízkosť centier cestovného ruchu (Partizánske, Bánovce nad Bebravou)	• nedostatok verejných financií na rozvojové a investičné projekty
• dobudovanie kanalizácie	• nízka konkurencieschopnosť vidieckej ekonomiky a jej nízka produktivita
• vybudovanie ďalších cyklotrás	• nedostatočný kapitál na oživenie poľnohospodárskej výroby a spracovateľského priemyslu
• rekonštrukcia miestnych komunikácii	• nedostatočná aktívna politika zamestnanosti na trhu práce
• dobudovanie verejných priestranstiev	• nedostatočná legislatívna a finančná podpora malého a stredného podnikania
• posilnenie aktivít medziobecnej spolupráce	• konkurencia okolitých obcí a miest v súťaži o investície a rozvojové impulzy
• predpoklad koncepčného a kvalifikovaného rozvoja obce na základe plánovacích dokumentov (ÚPN, PHSR)	• odkázanosť obyvateľov na dochádzanie za prácou mimo obce
• možnosti využitia finančných prostriedkov EÚ na financovanie rozvojových projektov	• starnutie obyvateľstva, rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku
• využitie alternatívnych zdrojov energie	• ďalší nárast dlhodobej nezamestnanosti, možná kriminalita ťažko zamestnateľných skupín obyvateľstva
	• odlev kvalifikovanej pracovnej sily a ľudského potenciálu do iných regiónov a do zahraničia
	• časté a neprehľadné zmeny legislatívy

A.3.2 Odhad možného vývoja obce a definovanie Stromu potenciálov a výziev / Stromu problémov a limitov

Vývoj obce do veľkej miery závisí od jej polohy, demografického vývoju občanov a hospodárstvo obce. Vzhľadom na to, že sa obec Pažiť nachádza na hlavných dopravných ťahoch, môžeme jej rozvoj predpokladať skôr v oblasti priemyslu, logistických centier a rozvoja vidieckeho cestovného ruchu, ako v oblasti poľnohospodárstva. Obec by mala vynaložiť snahu na to, aby si aj do budúcna pre občanov udržala pozíciu obce atraktívnej na bývanie pre ľudí hľadajúcich obec s kvalitnou a dostupnou infraštruktúrou.

Odhad demografického vývoja predpokladá úbytok obyvateľov vzhľadom na to, že ide o celospoločenský jav, ktorý však nie je pozitívnym faktom . Tu sa obci naskytuje možnosť prispieť k pozitívnemu smerovaniu vývoja počtu obyvateľov a k prilákaniu mladých rodín výstavbou nájomných bytov, či podpory IBV. Demografia tiež poukazuje na starnutie populácie – v tejto oblasti môže obec využiť potenciál na zabezpečenie sociálnych služieb pre občanov vo vyššom veku .

Jedným z najdôležitejších faktorov rozvoja obce je množstvo pracovných príležitostí pre obyvateľov. Región stredného Ponitria je z pohľadu Trenčianskeho kraja jedným z regiónov s najväčšou nezamestnanosťou. Ruka v ruke ide tento faktor s dopravnou dostupnosťou. Impulzom rozvoja bude vybudovanie rýchlostnej komunikácie R2 zo smeru Trenčín (D1) do Prievidze a ďalej do Zvolena a Košíc. Lepšia dopravná dostupnosť je predpokladom príchodu investorov do regiónu a teda aj nových pracovných miest. V oblasti pracovných miest a príležitostí na Hornej Nitre dochádza k zmene, hlavne z dôvodu úpadku baníctva a hľadajú sa iné možnosti zamestnania (napr. pestovaním plodín pri využití geotermálnej energie). V optimálnom prípade všetky plánované zámery, investície a možnosti prispejú v regióne k zlepšeniu situácie na trhu práce.

Väčšina obyvateľov za prácou dochádza mimo obec. Zvýšenie počtu pracovných miest v obci by zvýšilo jej potenciál a atraktívnosť.

Obec má potenciál pre rozvoj cestovného ruchu, hlavne jednodňovej turistiky , nakoľko v nej nie sú vybudované a dostupné zariadenia , ktoré by poskytovali služby v cestovnom ruchu – hlavne ubytovacie a stravovacie zariadenia.

Vďaka využívaniu Európskych investičných a štrukturálnych fondov a rôznych národných dotácií, grantov a programov na realizáciu investičných aktivít, projektov by obec mohla byť do budúcna zaujímavou destináciou nielen pre bývanie, ale aj pre cestovný ruch, zábavu či prácu. Pričom dôraz by mala obec klásť na možnosť vytvorenia nových pracovných miest a kvalitnej infraštruktúry s ohľadom na smart riešenia v rôznych oblastiach života.

STROM potenciálov a výziev

- potenciál na realizáciu projektov zo zdrojov Plánu obnovy a zdrojov EU
- potenciál na realizáciu projektov z MAS Stredné Ponitrie
- potenciál na realizáciu projektov z grantov a výziev rôznych spoločností
- prírodný potenciál na rozvoj cestovného ruchu
- rozvoj a zabezpečenie širokého spektra sociálnych služieb
- podpora aktivít pre rodiny s deťmi
- realizácia infraštruktúry pre mladé rodiny s deťmi
- nové technológie, aplikácie pre uľahčenie fungovania samospráv a komunikáciu s obyvateľmi obce (smart technológie)
- pozitívne legislatívne zmeny a lepšia daňová politika
- separovanie všetkých druhov odpadu, zhodnocovanie odpadu
- zmena životného štýlu a záujem o bývanie vo vidieckych častiach
- vyššie kompetencie pre samosprávy
- potenciál výstavby bytových domov aj IBV

STROM problémov a limitov

- zlý stav infraštruktúry (ciest a chodníkov)
- horšia dopravná dostupnosť regiónu ako celku
- energetická náročnosť obecných budov
- nedostatok finančných prostriedkov na realizáciu zámerov
- nepriaznivý demografický vývoj (starnutie populácie, menej ekonomicky aktívnych občanov, vyšší počet seniorov, nižší počet narodených detí, odliv obyvateľov do iných regiónov, atď.)
- náročná byrokratizácia procesu podávania a schvaľovania projektov
- negatívne legislatívne zmeny a daňové úniky
- nedostatočné personálne a odborné kapacity na realizáciu projektov
- málo skúseností s novými technológiami
- negatívne dopady zhoršujúcej sa klímy
- neustály nárast objemu odpadu, tvorba čiernych skládok, ignorácia separovania odpadu
- nekoordinovaná výstavba domov
- nadmerné zaťaženie povinnosťami zo strany štátu

V prípade, že obec chce byť pre občanov atraktívna, musí byť tiež konkurencieschopná vzhľadom k ostatným obciam. Musí poskytovať služby pre občanov, investorov aj návštevníkov tak, aby v obci chceli zostať, vrátiť sa do nej či investovať a realizovať sa na jej území.

OBČAN: pre uspokojenie občanov musí obec zabezpečiť kvalitné služby v oblasti školstva, kultúry a športu, sociálnych vecí, bývania , občianskej vybavenosti , dopravnej a technickej infraštruktúry, životného prostredia. V tomto smere sú občania najnáročnejšou skupinou pre poskytovanie služieb, nakoľko v obci trávia najviac času a ich bežný život sa odohráva na pôde obce, od ktorej očakávajú široký komplex služieb, ktoré pokryjú ich potreby. V konkurenčnom boji obstojí samozrejme obec, ktorá vie viac a lepšie pokryť tieto oblasti.

NÁVŠTEVNÍK: z pohľadu návštevníka musí obec poskytovať služby nevyhnutne spojené s jeho pobytom na území obce. Dopravné služby, ubytovanie , stravovanie a možnosti pre turizmus, oddych relax, šport, atď. Vzhľadom na to, že návštevník trávi na území obce len istý čas, niektoré služby nie sú pre jeho pobyt rozhodujúce a zásadné. Návštevník je teda menej náročný na bežné služby, no o to náročnejší na poskytovanie služieb spojených s cestovným ruchom.

PODNIKATEĽ: pre podnikateľa je z hľadiska pôsobenia na území dôležitá dopravná dostupnosť, kúpyschopnosť obyvateľstva, pracovná sila v regióne, či potenciálna možnosť rozšírenia podnikateľskej činnosti. Podnikateľ v tomto smere predstavuje špecifickú skupinu , pre ktorú nie sú až tak dôležité služby dennej spotreby. Dostatočná infraštruktúra a dostatočné množstvo pracovnej sily sú nosnou oblasťou. Obec by mala vytvárať podmienky pre priaznivé podnikateľské prostredie a tak prilákať do obce menších aj väčších investorov s cieľom rozširovania poskytovania služieb občanom.

A.3.3 Zhodnotenie výsledkov dotazníkového prieskumu

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 87 respondentov (online forma: 46 odpovedí, papierová forma: 41 dotazníkov). Prieskumu sa zúčastnilo 35 mužov (40,7 %) a 51 žien (59,3 %). Z hľadiska vekovej štruktúry 7 % respondentov bolo v rozmedzí 19 – 35 rokov, od 36 – 60 rokov sa zúčastnilo 54,7 % respondentov a nad 60 rokov sa zúčastnilo 38,4 % respondentov. Z hľadiska najvyššie dosiahnutého vzdelania malo najviac osôb ukončené stredné vzdelanie s maturitou (36,8 %). Vysokoškolské vzdelanie uviedlo 32,2 %. S bývaním v obci ako miestom pre život je veľmi spokojných a skôr spokojných 86,6 %, pričom skôr nespokojných je 9,8 % respondentov. Obyvateľom obce sa najviac páči poloha obce, kľudné a tiché prostredie, čistota, poriadok, susedské vzťahy. Taktiež sa im páči spolupráca s obecným úradom, kostol sv. Dominika, okolie kultúrneho domu, okolie a úprava pri nájomnom dome a pod.

Za najväčší nedostatok v obci považujú malý a slabo zásobovaný obchod s potravinami. Ako problém ďalej uviedli nefunkčný kultúrny dom a znečistený potok. Občania by privítali cyklotrasu, zberný dvor a dobrovoľný hasičský zbor. K ďalším problémom patrí podľa respondentov prejazd kamiónov z kameňolomu a chod priemyselnej zóny - zaprášená, hlučná priemyselná obec.

Šance na rozvoj obce vidia obyvatelia najmä v oblasti kultúry a športu (vybudovanie workout ihriska, športový klub pre cyklo), v oblasti služieb (knižnica, automat na mlieko, lepšie zásobené potraviny, možnosť zakúpenia výrobkov priamo v pekárni) a v oblasti technickej infraštruktúry (dobudovanie kanalizácie, optický internet, rekonštrukcia kultúrneho domu). Najväčšie ohrozenia rozvoja obce vidia obyvatelia v nedostatku finančných prostriedkov a v nedostatku stavebných

pozemkov. Taktiež za ohrozenie považujú priemyselnú zónu – veľký hluk a prašnosť. Ďalej vidia hrozbu v starnutí populácie, v prístupe ľudí a v nekoordinovanom "rozvoji" obce.

Za nedostatočné služby považujú obyvatelia služby v oblasti zdravotnej starostlivosti (30,9%), ľudom chýba kaderníctvo (45,6 %), potraviny (29,4 %) a lekáreň (27,9 %).

Záujem o nájomné bývanie má len 25 %, o individuálnu bytovú výstavbu má záujem 32,3 % občanov. V oblasti kultúrneho života 87,7 % respondentov uviedlo, že obec nemá dostatočné kultúrne vyžitie. Záujem je predovšetkým o koncerty a športové turnaje. Ďalej by opýtaní privítali letné kino, podujatia spojené s gastronómiou (niečo ako Deň dobrôt Malé Kršteňany) a tradičné podujatia: Leto na Pažiti, Gazdovský dvor, ples, fašiangy, majáles. Počet športových areálov považuje za dostatočný 57,8 % obyvateľov, 59,4 % obyvateľov pokladá ich stav za neuspokojivý. Obyvatelia by privítali predovšetkým nový športový areál na nevyužitom súčasnom ihrisku a v areáli materskej školy. Chýba im najmä multifunkčné ihrisko s workoutovými prvkami (vonkajšie fitness) a cyklotrasa. Detské ihriská považuje za nedostatočné z hľadiska počtu 51,9 % obyvateľov, z hľadiska stavu ich považuje za uspokojujúce 70,2 % respondentov. Detské ihrisko by privítali pred budovou materskej školy a na futbalovom ihrisku.

Dostatok miest na parkovanie uviedlo 71,6 % občanov. Nové parkovacie miesta by mohli vzniknúť najmä pri materskej škole, obecnom úrade či pri cintoríne. Stav cestných komunikácií považuje za uspokojujúci 81,3 % obyvateľov rekonštrukciu potrebuje miestna komunikácia v priemyselnom parku. Chodníky sú v uspokojivom stave pre 48,7 % obyvateľov, rekonštruovať by sa, mali chodníky najmä na „Sajgone“ a chodník smerom k cintorínu. Autobusové zastávky sú v uspokojujúcom stave pre 80 % opýtaných, pričom 89,7 % respondentov sa vyjadrilo, že ich počet je dostatočný.

Verejné priestranstvá a parky sú v uspokojivom stave podľa 67,6 % obyvateľov, verejné osvetlenie je uspokojivé pre 86,3 % obyvateľov, rozhlas je v dobrom stave pre 84,6 % obyvateľov. Na kanalizáciu sa plánuje pripojiť 5,7 % respondentov, pričom 92 % respondentov pripojených už je. Ostatní obyvatelia 2,3 % sa pripojiť na kanalizáciu neplánujú. Vodovod je podľa 75 % obyvateľov v uspokojujúcom stave. Internet je pre 67,9 % zapojených občanov dostatočný. Zo 70 odpovedí uviedlo 100 % opýtaných, že je v obci dostatok materských škôl.

Čo sa týka SMART riešení, zo 78 odpovedí by najväčší počet občanov privítalo box na doručovanie balíkov (56 obyvateľov – 71,8 %). Druhé miesto patrí WIFI prístupovým bodom (13 opýtaných – 16,7 %). Na treťom mieste skončil SMART kiosk – informačný dotykový panel (5 občanov – 6,4 %).

Medzi prvých päť priorít, ktoré by obec mala bezodkladne riešiť patrí vybudovanie multifunkčného ihriska s workout prvkami, rekonštrukcia a dobudovanie chodníkov, propagácia územia, rekonštrukcia kultúrneho domu a riešenie situácie s priemyselnou zónou.

ČASŤ B – STRATEGICKÁ ČASŤ

Kým analytická časť poukazovala na špecifiká vnútorné aj vonkajšie, tak strategická časť by s nimi mala pracovať a zohľadniť ich v procese nastavenia stratégie kam a ako má obec smerovať, aké projekty bude realizovať, o aké finančné zdroje sa bude uchádzať. Obec by mala svoje projektové zámery a plány nastaviť reálne vzhľadom na predchádzajúcu analýzu pričom treba brať do úvahy ekonomickú , sociálnu, technickú stránku.

VÍZIA OBCE

„Víziou obce je vytvorenie modernej a funkčnej občianskej vybavenosti v čistej obci s ohľadom na jej charakter, tradície a prírodné podmienky tak, aby umožňovala rozvoj vo všetkých kľúčových oblastiach života: sociálnej, environmentálnej, hospodárskej, technickej a smart oblasti, pričom bude klásť dôraz na rozvoj cestovného ruchu, znižovanie energetických výdavkov a dobrých medziľudských vzťahov. „

STRATEGICKÝ CIEĽ OBCE

Strategické ciele rozvoja obce vychádzajú z cieľov definovaných v zákone o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. Strategickým cieľom obce je tak:

1. Odstraňovanie alebo zmierňovanie rozdielov v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zároveň tak zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj obce
2. Zabezpečiť zvyšovanie ekonomickej výkonnosti, konkurencieschopnosti a rozvoj inovácii v obci aj za pomoci využívania novej technológie a smart riešení
3. Zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov

Pri všetkých cieľoch je potrebné aby obec využívala vnútorný potenciál (prírodný, kultúrny, materiálny, finančný, ľudský, inštitucionálny) , poznatky vedy , výskumu (nové technológie) , digitalizáciu a informatizáciu v maximálnej možnej miere a tak dosiahla optimálny výsledok rozvoja obce, pričom bude naďalej rešpektovať zachovanie identity obce, ochranu životného prostredia, tradície, ochranu zdravia a bezpečnosti občanov.

Definovanie stratégie rozvoja obce vychádza najmä z detailného poznania jej vnútorného prostredia a z poznania potrieb obyvateľstva, pričom priamo nadväzuje na výsledky analýz. Stratégia vychádza zo základného predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy od národnej po regionálnu úroveň budú zabezpečovať koordinovaný prístup v záujme dosiahnutia realizácie plánovaných zmien a že bude existovať dobrá informovanosť kľúčových aktérov regionálneho rozvoja.

Program rozvoja obce nadväzujú na prioritné oblasti Programu Slovensko 2021- 2027, ktoré sú tiež zapracované do PHSR Trenčianskeho kraja pre roky 2022- 2030. V Programe Slovensko ide o oblasti: Zelenšie Slovensko, Prepojenejšie Slovensko, Konkurencieschopnejšie a inteligentnejšie Slovensko , Sociálnejšie a inkluzívnejšie Slovensko, Európa bližšie k občanom, Fond na spravodlivú transformáciu. V PHSR TSK sú strategické oblasti vymedzené nasledovne : Inovatívny kraj, zelený kraj, prepojený kraj, Zdravý - vzdelaný a sociálny kraj, udržateľná a spravodlivá transformácia územia.

Obec Pažiť v rámci tvorby Programu rozvoja obce ponechala pôvodné prioritné oblasti, v ktorých bližšie definuje strategické a špecifické ciele zamerané na rozvoj obce a ktoré sú v súlade s vyššie spomínanými strategickými dokumentami.

Prioritná oblasť: HOSPODÁRSKA

Cieľ hospodárskej oblasti:
Rozvíjať potenciál cestovného ruchu a vnútorný potenciál územia, založený na podpore miestneho hospodárstva a vybudovanej dopravnej a technickej infraštruktúry za účelom skvalitnenia poskytovaných služieb s využitím moderných a inovatívnych technológii.

Priorita 1: Rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu : podpora malého a stredného podnikania, rozvoj poľnohospodárstva a lesníctva, podpora samostatne hospodáriacich roľníkov, budovanie turistickej infraštruktúry, podpora miestnych podnikateľov v CR

Priorita 2: Budovanie, rekonštrukcia , skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry: rekonštrukcia miestnych komunikácií, výstavba parkovísk, chodníkov a cyklochodníkov a pod.

Priorita 3: Budovanie, rekonštrukcia , skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry: plynofikácia, NN sieť, verejné osvetlenie, rozhlas a pod.

Priorita 4: Rozvoj partnerskej spolupráce: spolupráca s okolitými obcami, s partnerskými obcami ako aj cezhraničná spolupráca

Priorita 5 : Zavádzanie inovatívnych a smart technológii : informačné kiosky, nabíjacie stanice na smart zariadenia a dopravné prostriedky, wifi na verejných priestranstvách, balíkomat, atď

Prioritná oblasť: SOCIÁLNA

Cieľ sociálnej oblasti:
Budovať a zlepšovať úroveň poskytovaných sociálnych služieb pre občanov odkázaných na sociálnu starostlivosť a zároveň zabezpečiť dostupnú a kvalitnú základnú zdravotnú starostlivosť pre všetkých občanov, zvyšovať vzdelanostnú úroveň občanov, podporiť infraštruktúru voľného času, dostupného bývania pre občanov, verejných služieb s ohľadom na zachovanie kultúrneho dedičstva a s možnosťou aktívneho spoločenského vyžitia.

Priorita 6: Rozvoj možností pre bývanie v obci: podpora bytovej výstavby, vysporiadanie pozemkov

Priorita 7: Údržba verejných priestorov a efektívna verejná správa : rekonštrukcia a údržba verejných priestranstiev, zlepšovanie poskytovaných administratívnych služieb a pod.

Priorita 8: Tvorba a rozvoj služieb v oblasti sociálnej pomoci a zdravotníctva : infraštruktúra zdravotníctva, podpora budovania, príp. rekonštrukcie zariadení občianskej vybavenosti, podpora sociálnych služieb v obci, sociálna pomoc na komunitnej úrovni a pod.

Priorita 9: Zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít: zlepšenie podmienok vzdelávania v MŠ, v ZŠ, výstavba/rekonštrukcia školských a športových zariadení, podpora športových podujatí a telies

Priorita 10: Zachovanie a zveľadenie kultúrneho bohatstva obce: obnova kultúrnych pamiatok, podpora kultúrnych podujatí a organizácií pôsobiacich v oblasti kultúry

Priorita 11: Rozvoj ľudských zdrojov: vzdelávanie zamestnancov samosprávy a podpora zamestnanosti

Priorita 12: Podpora vzniku záujmových združení s cieľom zlepšovania sociálnych vzťahov a spolupráce : podpora vzniku občianskych združení, podpora spolupráce medzi združeniami a inými subjektami

Priorita 13: Tvorba novej občianskej a sociálnej infraštruktúry s dôrazom na smart riešenia : zavádzanie moderných technológii, aplikácii , smart riešení na uľahčenie informovanosti občanov

Prioritná oblasť: ENVIRONMENTÁLNA

Cieľ environmentálnej oblasti:
Zabezpečiť pre obyvateľov obce ako aj jej návštevníkov kvalitné, čisté životné prostredie a podporovať trvalo udržateľný rozvoj s cieľom zvyšovania energetickej efektívnosti, zhodnocovania odpadov, separovania odpadov a ochrany prírody .

Priorita 14: Rozvoj vodného hospodárstva: vybudovanie kanalizácie, rekonštrukcia kanalizácie, vybudovanie vodovodov, rekonštrukcia vodovodu, ochrana vodných zdrojov, efektívne využívanie vodných zdrojov, budovanie vodozádržných opatrení a pod.

Priorita 15: Odpadové hospodárstvo: podpora separovaného zberu odpadu**,** skvalitňovanie triedeného zberu odpadov a boj proti čiernym skládkam, revitalizácia, atď.

Priorita 16: Ochrana životného prostredia : ochrana vody, pôdy, ovzdušia , budovanie protipovodňových opatrení, ochrana biodiverzity, adaptácia na zmenu klímy, obmedzenie developerských projektov s negatívnym dopadom na životné prostredie a pod.

ČASŤ C – PROGRAMOVÁ ČASŤ

V tejto časti sa Program rozvoja obce snaží popísať akými aktivitami, projektami by sa dali naplniť priority programu tak, aby boli naplnené strategické ciele všetkých oblastí : hospodárskej, sociálnej a environmentálnej.

C.1 Hospodárska prioritná oblasť

Priorita 1: Rozvoj podnikateľského prostredia a cestovného ruchu	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci	Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VUC, štátu, EÚ
	Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce
	Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci – príprava a realizácia infraštruktúry
	Vymedzenie prenajímateľných priestorov pre potrebné služby a remeselné dielne
	Rekonštrukcia a revitalizácia starých priemyselných zón v obci
	Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce
	Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií
1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	Podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov, podpora subjektov lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty
1.3 Rozvoj cestovného ruchu	Značenie a tvorba cykloturistických trás, náučných chodníkov, turistických chodníkov, tvorba atraktívnych a odpočinkových miest na týchto trasách
	Výstavba pamätnej izby
	Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok
	Budovanie remeselných dvorov
	Podpora vytvárania nových atraktivít v obci
	Tvorba a spracovanie kvalitných propagačných materiálov
	Prepojenie obce so subjektami cestovného ruchu a agroturistiky
	Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklór, hudba, pôvodný odev) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu)
	Spracovanie kalendára podujatí
	Uzavretie dohôd s podnikateľmi v CR a podporovanie ich aktivít
Priorita 2: Budovanie, rekonštrukcia , skvalitnenie a rozvoj dopravnej infraštruktúry	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest	Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy na území katastra obce
2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií
	Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci

	Rekonštrukcia zastávok SAD
	Výstavba a rekonštrukcia parkovísk
	Značenie ciest, chodníkov, ulíc
	Rekonštrukcia lávok a mostov
2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	Budovanie cyklotrás
	Budovanie doplnkovej infraštruktúry pre nemotorovú dopravu
Priorita 3: Budovanie, rekonštrukcia , skvalitnenie a rozvoj technickej infraštruktúry	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci	Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia
	Vybudovanie kamerového systému v obci
	Rekonštrukcia a výstavba verejného rozhlasu
	Budovanie alternatívnych energetických zdrojov pre obecné budovy
	Znižovanie energetickej náročnosti obecných budov
3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry	Výstavba/rekonštrukcia plynovodu, zavedenie plynofikácie do nových častí
	Realizácia vysokorýchlostného internetu v obci
	Rekonštrukcia a výstavba vodovodov
Priorita 4: Rozvoj partnerskej spolupráce	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce	Aktivity, workshopy a podujatia zamerané na výmenu skúseností a prezentáciu projektov dobrej praxe
4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu	Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v obci aj v regióne
4.3 Rozvoj spolupráce na národnej úrovni	Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v rámci celej SR
Priorita 5 : Zavádzanie inovatívnych a smart technológii	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
5.1 Zavedenie smart manažmentu do jednotlivých oblastí	Zavedenie moderných technológii pre výkon verejných činností
	Zavedenie smart manažmentu verejného osvetlenia
	Zavedenie smart manažmentu komunálneho odpadu

C.2 Sociálna prioritná oblasť

Priorita 6: Rozvoj možností pre bývanie v obci	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
6.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci	Výstavba nájomných bytov
	Podpora a budovanie IBV
6.2 Podpora existujúcich bytových jednotiek	Rekonštrukcia nájomných bytov
Priorita 7: Údržba verejných priestorov a efektívna verejná správa	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
7.1 Estetické verejné priestranstvá	Rekonštrukcia/vybudovanie námestia
	Vybudovanie oddychových zón so zelenou infraštruktúrou
	Výstavba amfiteátra
	Vybudovanie/ rekonštrukcia detských ihrísk

	Vybudovanie trhoviska/trhových miest
7.2 Zmodernizované verejné budovy	Rekonštrukcia a modernizácia obecného úradu
	Rekonštrukcia a modernizácia domu smútku
	Rekonštrukcia a rozširovanie obecného cintorína
	Rekonštrukcia a modernizácia hasičskej zbrojnice
	Rekonštrukcia a modernizácia kultúrneho domu
	Rekonštrukcia/zriadenie a modernizácia obecnej knižnice
7.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom	Projekt elektronizácie služieb verejnej správy
	Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov: programu rozvoja obce a územného plánu obce
Priorita 8: Tvorba a rozvoj služieb v oblasti sociálnej pomoci a zdravotníctva	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
8.1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra	Podpora poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti
	Rekonštrukcia / zriadenie, modernizácia zdravotného strediska
8.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov	Zriadenie/rekonštrukcia a modernizácia zariadenia poskytujúce opatrovateľské služby
	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie služieb, zvýšenie kvality poskytovaných služieb
	Podpora klubov pre seniorov, podpora aktivít pre matky s deťmi, podpora trávenia voľného času detí a mládeže
	Podpora imobilných a zdravotne postihnutých občanov
Priorita 9: Zlepšenie infraštruktúry a kvality vzdelávania a podpora voľnočasových aktivít	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
9.1 Rozvoj a podpora školstva	Rekonštrukcia Materskej školy
	Rozšírenie kapacít materskej školy
	Podpora vzdelávacích projektov v MŠ
9.2 Podpora voľnočasových aktivít	Rekonštrukcia futbalového ihriska
	Výstavba multifunkčného športového areálu
	Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti športu a voľnočasových aktivít
Priorita 10: Zachovanie a zveľadenie kultúrneho bohatstva obce	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
10.1 Ochrana kult. pamiatok	Rekonštrukcia / obnova kultúrnych a historických pamiatok
10.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií	Organizovanie podujatí a zachovanie ľudových tradícií
	Podpora spolkov, združení a jednotlivcov v oblasti kultúry
	Spracovanie histórie obce, vytvorenie monografie obce
Priorita 11: Rozvoj ľudských zdrojov	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
11.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti	Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, ZŠ, zamestnancov na obecnom úrade
11.2 Podpora zamestnanosti	Po zamestnanosti pre obyvateľov obce vrátane znevýhodnených skupín občanov
Priorita 12: Podpora vzniku záujmových združení s cieľom zlepšovania sociálnych vzťahov a spolupráce	

Opatrenie	Projekt/Aktivita
12.1 Podpora vzniku záujmových združení	Zakladanie záujmových združení
12.2 Spolupráca obce a organizácii	Aktívna spolupráca so záujmovými združeniami a spolupráca so spriatelenými obcami, organizáciami
Priorita 13: Tvorba novej občianskej a sociálnej infraštruktúry s dôrazom na smart riešenia	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
13.1 Tvorba smart infraštruktúry pre občanov	Zriadenie dostupnej wifi – tzv. wifi zóny pre občanov
	Zavedenie moderných technológii na obecný úrad, do knižnice, na VPS či iné obcou zriadené inštitúcie

Zdroj: vlastné spracovanie

C.3 Environmentálna prioritná oblasť

Priorita 14: Rozvoj vodného hospodárstva	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
14.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou	Vybudovanie/ rekonštrukcia vodovodu
14.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd	Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci
Priorita 15: Odpadové hospodárstvo	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
15.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
	Modernizácia/vybudovanie zberného dvora v obci
	Projekt osvety, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu
	Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska
	Podpora projektov zameraných na separovanie a zhodnocovanie odpadov
Priorita 16: Ochrana životného prostredia	
Opatrenie	**Projekt/Aktivita**
16.1 Ochrana zložiek životného prostredia	Ochrana vody, pôdy, ovzdušia
	Využívanie alternatívnych zdrojov energie
	Likvidácia čiernych skládok
	Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov
16.2 Skvalitnenie životného prostredia	Ochrana prírodných pamiatok, rezervácií a úkazov
	Revitalizácia zanedbaných budov a plôch v obci, verejných priestranstiev
16.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov	Protipovodňové opatrenia – priekopy, odrážky, hrádzky, úprava brehov potoka, výstavba odvodňovacích priekop a kanálov
	Protipožiarne opatrenia
	Osveta v rámci krízového stavu pri živelných pohromách
16.4 Smart riešenia zamerané na trvalo udržateľný rozvoj	Podpora a budovanie infraštruktúry pre elektro zariadenia

Zdroj: vlastné spracovanie

ČASŤ D – REALIZAČNÁ ČASŤ

Zatiaľ čo predošlé časti Programu rozvoja obce analyzovali a brali do úvahy možné projekty a aktivity na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja obce, realizačná časť sa zameriava už na konkrétne projekty a na ich bližší popis.

Realizačná časť sa zameriava na projekty , ich zabezpečenie , systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovenia merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

D.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenia realizácie

Kompetencie obce v oblasti regionálneho rozvoja vymedzuje zákon o podpore regionálneho rozvoja č.309/2014 Z. z., § 12 nasledovne:

Obec vo svojej pôsobnosti na účely podpory regionálneho rozvoja

a) analyzuje a hodnotí úroveň rozvoja svojho územia a jeho častí, zabezpečuje jeho trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj,
b) zabezpečuje a koordinuje vypracovanie a realizáciu programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí, pravidelne ho monitoruje a každoročne do 31. mája zasiela príslušnému vyššiemu územnému celku správu o jeho plnení a zabezpečuje súlad programu rozvoja obce alebo spoločného programu rozvoja obcí s územnoplánovacou dokumentáciou, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis,
c) spolupracuje s vyšším územným celkom, na území ktorého sa obec nachádza, na príprave a realizácii programu rozvoja vyššieho územného celku a na účely evidencie poskytuje vyššiemu územnému celku program rozvoja obce,
d) podieľa sa na plnení úloh, ktoré súvisia so zameraním podpory regionálneho rozvoja podľa § 3, v spolupráci s ministerstvom a ostatnými sociálno-ekonomickými partnermi, ktorí sa nachádzajú na území obce,
e) vytvára podmienky na vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev,
f) spolupracuje s ďalšími obcami, regiónmi a územnými celkami alebo s orgánmi iných štátov, ktoré plnia funkcie územnej samosprávy,
g) podporuje rozvoj podnikateľských aktivít potrebných na rozvoj obce.

Na základe uvedeného bude obec Pažiť zabezpečovať a koordinovať realizáciu PHSR obce prostredníctvom zodpovedných pracovníkov na obecnom úrade. Aktivity, kde hlavným realizátorom bude obec, budú zabezpečované vlastnými zdrojmi , alebo prostredníctvom externých dodávateľov v zmysle platného zákona. Obecný úrad disponuje kvalifikovanými pracovníkmi so skúsenosťami s realizáciou aktivít po organizačnej, finančnej či technickej stránke. Aktivity, ktoré budú realizované inými subjektmi (podnikateľmi, organizáciami v obci alebo mimo obce), budú pracovníkmi obecného úradu monitorované.

D.2 Vecný a časový harmonogram realizácie

Aby bol Program rozvoja obce čo najviac adresný a konkrétny, obsahuje tiež informácie o projektoch , časovom horizonte ich realizácie, možných finančných zdrojoch na realizáciu a odhadovaných nákladoch na projekty. Vzhľadom na nedostatok vlastných financií- častokrát aj len na základné fungovanie - sa obce spoliehajú hlavne na vyhlásené výzvy, dotačné programy alebo iné externé zdroje. Aby boli však obce schopné pružne na vyhlásené výzvy reagovať, musia mať pripravený akčný plán.

Akčný plán predstavuje konkrétny harmonogram činností/projektov/aktivít súvisiacich s rozvojom obce v nadväznosti na prioritné oblasti. Tento plán vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych projektov a aktivít.

Formulár: AKČNÝ PLÁN

HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Financovanie (v EUR)	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 1.1 Podpora podnikateľov a zvýšenie zamestnanosti v obci			
Spracovanie stratégie podpory podnikania a zvýšenia informovanosti o možnostiach podpory zo strany obce, VUC, štátu, EÚ	Od r. 2024 do 2031	2 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Komunikácia s hlavnými sociálno-ekonomickými partnermi pri koordinácii rozvojových aktivít a projektov obce	Od r. 2024 do 2031	2 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vytvorenie ekonomických a technických podmienok pre výstavbu priemyselných zón v obci – príprava a realizácia infraštruktúry	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vymedzenie prenajímateľných priestorov pre potrebné služby a remeselné dielne	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zakladanie malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou obce	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora tradičných odvetví a zavádzanie nových technológií	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 1.2 Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva			
Podpora poľnohospodárov a samostatne hospodáriacich roľníkov, podpora subjektov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

lesného hospodárstva a zhodnocovania drevnej hmoty			
Opatrenie: 1.3 Rozvoj cestovného ruchu			
Značenie a tvorba cykloturistických trás, náučných chodníkov, turistických chodníkov, tvorba atraktívnych a odpočinkových miest na týchto trasách	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba pamätnej izby	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Dostupnosť a propagácia prírodných a historických pamiatok v obci	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Budovanie remeselných dvorov	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora vytvárania nových atraktivít v obci	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Tvorba a spracovanie kvalitných propagačných materiálov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Prepojenie obce so subjektami cestovného ruchu a agroturistiky	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zachovanie a rozvoj ľudových tradícií (folklór, hudba, pôvodný odev) a ich maximálne využitie v cestovnom ruchu)	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Spracovanie kalendára podujatí	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Uzavretie dohôd s podnikateľmi v CR a podporovanie ich aktivít	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 2.1 Zlepšenie dostupnosti obyvateľov obce za prácou a službami do najbližších miest			
Rekonštrukcia ciest III. triedy na území katastra obce	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 2.2 Zlepšenie kvality dopravnej infraštruktúry v obci			
Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba a rekonštrukcia chodníkov v obci	Od r. 2024 do 2031	200 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia zastávok SAD	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba a rekonštrukcia parkovísk	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Značenie ciest, chodníkov, ulíc	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Rekonštrukcia lávok a mostov	Od r. 2024 do 2031	40 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 2.3 Zlepšenie infraštruktúry pre nemotorovú dopravu			
Budovanie cyklotrás	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Budovanie doplnkovej infraštruktúry pre nemotorovú dopravu	Od r. 2024 do 2031	250 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 3.1 Podpora bezpečnosti a úspory energií v obci			
Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie kamerového systému v obci	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia a výstavba verejného rozhlasu	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Budovanie alternatívnych energetických zdrojov pre obecné budovy	Od r. 2024 do 2031	150 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Znižovanie energetickej náročnosti obecných budov	Od r. 2024 do 2031	650 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 3.2 Rozvoj technickej infraštruktúry			
Výstavba/rekonštrukcia plynovodu, zavedenie plynofikácie do nových častí	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Realizácia vysokorýchlostného internetu v obci	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia a výstavba vodovodov	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 4.1 Rozvoj medzinárodnej spolupráce			
Aktivity, workshopy a podujatia zamerané na výmenu skúseností	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 4.2 Rozvoj spolupráce na úrovni regiónu			
Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v obci aj v regióne	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 4.3 Rozvoj spolupráce na národnej úrovni			
Aktivity zamerané na rozvoj spolupráce medzi súkromným a verejným sektorom v rámci celej SR	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 5.1 Zavedenie smart manažmentu do jednotlivých oblastí			
Zavedenie moderných technológii pre výkon verejných činností	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Zavedenie smart manažmentu verejného osvetlenia	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zavedenie smart manažmentu komunálneho odpadu	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

SOCIÁLNA OBLASŤ

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Financovanie (v EUR)	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 6.1 Vytváranie podmienok pre rozvoj bývania v obci			
Výstavba nájomných bytov	Od r. 2024 do 2031	300 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora a budovanie IBV	Od r. 2024 do 2031	400 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 7.1 Estetické verejné priestranstvá			
Rekonštrukcia/vybudovanie námestia	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie oddychových zón so zelenou infraštruktúrou	Od r. 2024 do 2031	70 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Výstavba amfiteátra	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie detského ihriska	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie trhoviska/trhových miest	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Údržba verejných priestranstiev a miestnych tokov	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 7.2 Zmodernizované verejné budovy			
Rekonštrukcia obecného úradu	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia domu smútku	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia a rozširovanie obecného cintorína	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rekonštrukcia kultúrneho domu	Od r. 2024 do 2031	300 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Rekonštrukcia/zriadenie obecnej knižnice	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 7.3 Skvalitnenie verejných služieb poskytovaných občanom			
Projekt elektronizácie služieb verejnej správy	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Aktualizácia/tvorba rozvojových dokumentov: program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce a územného plánu obce	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rozšírenie a modernizácia klubu dôchodcov	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 8. 1 Kvalitná zdravotná starostlivosť a vybavená zdravotnícka infraštruktúra			
Podpora poskytovania kvalitnej zdravotnej starostlivosti	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 8.2 Komplexná starostlivosť o sociálne znevýhodnené skupiny občanov			
Zriadenie/rekonštrukcia zariadenia poskytujúce opatrovateľské služby	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, rozšírenie služieb, zvýšenie kvality poskytovaných služieb	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora klubov pre seniorov, podpora aktivít pre matky s deťmi, podpora trávenia voľného času detí a mládeže	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora imobilných a zdravotne postihnutých občanov	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 9.1 Rozvoj a podpora školstva			
Rekonštrukcia Materskej školy	Od r. 2024 do 2031	100 00	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Rozšírenie kapacít materskej školy	Od r. 2024 do 2031	350 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora vzdelávacích projektov v MŠ	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 9.2 Podpora voľnočasových aktivít			
Vybudovanie futbalového ihriska	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Vybudovanie športovo kultúrneho areálu v obci	Od r. 2024 do 2031	270 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti športu	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 10.1 Ochrana kultúrnych pamiatok			
Rekonštrukcia a obnova kultúrnych a historických pamiatok	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 10.2 Uchovanie a rozvíjanie zvykov a tradícií			
Organizovanie podujatí a zachovanie ľudových tradícií	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora spolkov, združení a jednotlivcov pôsobiacich v oblasti kultúry	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Spracovanie histórie obce, vytvorenie monografie obce	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 11.1 Vzdelávanie zamestnancov samospráv a organizácií v ich zriaďovateľskej pôsobnosti			
Podpora vzdelávacích projektov v MŠ, zamestnancov na obecnom úrade	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 11. 2 Podpora zamestnanosti			
Po zamestnanosti pre obyvateľov obce vrátane znevýhodnených skupín občanov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie 12.1 Podpora vzniku záujmových združení			
Zakladanie záujmových združení	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie 12.2 Spolupráca obce a organizácii			
Aktívna spolupráca so záujmovými združeniami a spolupráca so spriatelenými obcami, organizáciami	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie 13.1 Tvorba smart infraštruktúry pre občanov			
Zriadenie dostupnej wifi -tzv. wifi zóny pre občanov	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zavedenie moderných technológii na obecnú úrad, do knižnice , na VPS či iné obcou zriadené inštitúcie	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ

Opatrenie, projekt/aktivita	Termín	Financovanie (v EUR)	Možný zdroj financovania
Opatrenie: 14.1 Zabezpečenie dostatočného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou			
Rekonštrukcia vodovodu	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 14.2 Zabezpečenie environmentálneho odvádzania odpadových vôd			
Vybudovanie kanalizácie a ČOV v obci	Od r. 2024 do 2031	1 000 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 15.1 Podpora účinného a ekologického systému odpadového hospodárstva			
Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Modernizácia/vybudovanie zberného dvora v obci	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Projekt osvety, vzdelávania a propagácie separovaného zberu odpadu	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Spracovanie biologického odpadu a zriadenie kompostoviska	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Podpora projektov zameraných na separovanie a zhodnocovanie odpadov	Od r. 2024 do 2031	100 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.1 Ochrana zložiek životného prostredia			
Ochrana vody, pôdy, ovzdušia	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Využívanie alternatívnych zdrojov energie	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Likvidácia čiernych skládok	Od r. 2024 do 2031	20 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Zlepšenie energetickej efektivity verejných budov	Od r. 2024 do 2031	70 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.2 Skvalitnenie životného prostredia			
Ochrana prírodných pamiatok, rezervácií a úkazov	Od r. 2024 do 2031	10 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Revitalizácia zanedbaných budov a plôch v obci, údržba verejných priestranstiev a miestnych tokov	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.3 Ochrana obyvateľov pred ničivým pôsobením prírodných živlov			
Protipovodňové opatrenia – priekopy, odrážky, hrádzky, úprava brehov potoka, výstavba odvodňovacích priekop a kanálov	Od r. 2024 do 2031	50 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Protipožiarne opatrenia	Od r. 2024 do 2031	30 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Osveta v rámci krízového stavu pri živelných pohromách	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje
Opatrenie: 16.4 Smart riešenia zamerané na trvalo udržateľný rozvoj			
Podpora a budovanie infraštruktúry pre elektro zariadenia	Od r. 2024 do 2031	5 000	EŠIF, domáce a zahraničné fondy, štátny rozpočet , obecný rozpočet, iné zdroje

Zdroj: vlastné spracovanie

*Vzhľadom na neustále sa meniace ceny v oblasti stavebníctva, techniky, technológie a infláciu sú ceny uvedené v tabuľke informatívne a predbežné, nie záväzné. Cena realizácie projektu bude presne stanovená v čase jeho realizácie odborne spôsobilou osobou alebo na základe prieskumu trhu.

Vzhľadom na SWOT analýzu, zhodnotenie stromu potenciálov a výziev obec pokladá za prioritné nasledovné projekty:

Tabuľka č. 18: Zoznam prioritne plánovaných projektových zámerov na roky 2024-2031

Oblasť	Aktivita
Oblasť sociálna	• Rozšírenie klubu dôchodcov – kuchyňa • Rozšírenie kapacít materskej školy • Rozšírenie cintorína • Vybudovanie športovo kultúrneho areálu v obci
Oblasť hospodárska	• Budovanie chodníkov obce Pažiť • Dobudovanie kultúrneho domu • Zníženie energetickej náročnosti obecnej budovy, Pažiť 59
Oblasť environmentálna	• Údržba verejných priestranstiev a miestnych tokov

Zdroj: vlastné spracovanie

D.3 Systém monitorovania a hodnotenia programu rozvoja obce

Nastavenie systému monitorovania má slúžiť na hodnotenie implementácie Programu rozvoja obce na základe vyhodnotenia zvolených ukazovateľov. Využíva sa pri tom systém zadefinovaných ukazovateľov k jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty a kritérium času na dosiahnutie očakávaných cieľových hodnôt (viď. tabuľka nižšie). Vzhľadom na to, že Program rozvoja obce je strednodobým strategickým dokumentom v rámci jeho priebehu dochádza k priebežnému monitorovaniu- raz ročne. Po skončení platnosti dokumentu dochádza k záverečnému či ex – post hodnoteniu.

Odporúča sa mať vytvorený monitorovací výbor , ktorý bude dohliadať na monitoring plnenia plánu Programu rozvoja obce. Monitoring bude vykonávaný z radov zamestnancov obecného úradu.

Aby boli jednotlivé projektové zámery programového dokumentu obce realizované v súlade s princípmi efektívnosti a účinnosti vynakladania finančných prostriedkov je potrebné na úrovni obce monitorovať celkový proces implementácie stratégie a navrhovať, v prípade potreby, zmeny v realizácii strategických plánov, ich doplnenie, prípadne prípravu nových dokumentov potrebných pre napĺňanie globálneho cieľa obce.

Obecné zastupiteľstvo obce Pažiť bude na svojich stretnutiach jedenkrát ročne prehodnocovať plnenie Programu rozvoja obce. Podklady k hodnoteniu plnenia akčného plánu bude pripravovať starosta obce so zamestnancami obecného úradu. Získa a vyhodnotí prípadné pripomienky úradu, poslancov a verejnosti týkajúce sa akčného plánu. Na základe získaných informácii môže v prípade potreby obec uskutočniť aktualizáciu Programu rozvoja obce , pričom aktualizovaný dokument musí schváliť zastupiteľstvo obce. Každá ďalšia aktualizácia bude označená novým číslom, pričom jej prvá verzia má označenie 1.0, každá ďalšia bude 1.1, 1.2, 1.3, atď.

Obec je podľa § 12 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v platnom znení povinná každoročne do 31. mája zaslať na VÚC správu o plnení programu rozvoja obce.

Tabuľka č. 19: Merateľné ukazovatele

Projekt zameraný na :	Ukazovateľ	Merateľná jednotka	Cieľová hodnota do roku 2031
Výstavba, rekonštrukcia , modernizácia:			
- ciest	Cesta,		
- chodníkov	Chodník		5 km
- cyklochodníkov	Cyklochodník	km	3 km
- lávok , mostov	Lávka, most		0 km
Výstavba , rekonštrukcia, modernizácia:			
- vodovodov	Vodovod		6 km
- kanalizácii	Kanalizácia	km	1 km
- plynového potrubia	Plynové potrubie		0 km

Výstavba , rekonštrukcia , modernizácia verejných priestranstiev (revitalizácia)	Verejné priestranstvo	m2	300 m2
Podpora cestovného ruchu (nové turistické trasy, náučné chodníky)	Turistické trasy, chodníky	km	0 km
Podpora cestovného ruchu (nové zariadenia poskytujúce služby v cestovnom ruchu)	Zariadenia v cestovnom ruchu	počet	0
Zrekonštruované, zmodernizované obecné budovy	Obecná budova	počet	2
Výstavba, rekonštrukcia , modernizácia detských ihrísk	Detské ihrisko	počet	2
Výstavba , rekonštrukcia , modernizácia športovísk	Športovisko	počet	1
Podpora podnikateľských subjektov	Nové podnikateľské subjekty	počet	0
Podpora zamestnanosti	Nové pracovné miesta	počet	0
Zvýšenie bezpečnosti obyvateľov	Monitorovaný priestor Opatrenia proti prírodným živlom	m2 počet	300 m2 0
Úspora energie obecných budov	Úspora elektriny, plynu, vody Budovy využívajúce alternatívne zdroje energie Budovy s rekonštrukciou zameranou na úsporu energie	% počet počet	30 2 počet
Podpora bývania v obci (rekonštrukcia, výstavba)	Nájomné byty	počet	0
Podpora bývania v obci (nové IBV)	IBV	m2	0
Zvýšenie kvality poskytovania zdravotníckych služieb	Ambulancie všeobecného/ špecializovaného lekára Zdravotnícke centrá Lekárne	počet počet počet	0 0 0
Ochrana, rekonštrukcia kultúrnych pamiatok	Kultúrne pamiatky	počet	0
Sociálna starostlivosť o znevýhodnené skupiny občanov (tvorba a jej modernizácia)	Počet osôb ktorým je poskytovaná sociálna starostlivosť	Počet	0
Rozvoj a podpora školstva	Rekonštrukcia budov školských zariadení Rekonštrukcia učební	Počet počet	1 1
Podpora spolupráce	Aktivity na podporu spolupráce, workshopy, stretnutia	počet	pravidelne
Rozvoj technickej a technologickej infraštruktúry obce	Internetové pokrytie obce	% pokrytia	50 %

Zachovávanie a rozvoj zvykov a tradícii	Podujatia na podporu zvykov a tradícii	Počet	5/ročne
Podpora poskytovania verejných služieb	Inovované služby, nové služby pre občanov	počet	2
Vzdelávanie zamestnancov samosprávy a organizácii v zriaďovateľskej pôsobnosti	Vzdelávacie aktivity	počet	pravidelne
Ochrana životného prostredia: - Odstránenie čiernych skládok - Environmentálne odvádzanie odpadových vôd - Osveta v oblasti ochrany ŽP	- Odstránené čierne skládky - Počet domácností napojených na kanalizáciu - Aktivity na podporu ochrany ŽP	Počet	0
Separovanie odpadu	Množstvo vyseparovaného odpadu	kg/%	30%
Rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva	Podporení či noví poľnohospodári, SHR, subjekty lesného hospodárstva	Počet	0

Zdroj: vlastné spracovanie

*V prípade realizácie aktivity, projektu, ktorého merateľný ukazovateľ nie je definovaný v hore uvedenej tabuľke, bude jeho cieľová hodnota definovaná priamo projektom, projektovou dokumentáciou, či v popise projektu. Merateľný ukazovateľ je definovaný priamo charakterom realizovanej aktivity. A teda ak sa budujú cesty ,či chodníky – sleduje sa ich dĺžka, prípadne ak sa sleduje úspora, najlepšie sa vyjadruje v percentách oproti pôvodnému stavu. Pri akomkoľvek projekte je preto potrebné definovať veličinu, ktorá bude udávať cieľovú hodnotu projektu.

ČASŤ E – FINANČNÁ ČASŤ

Jednou z kľúčových častí podrobného plánu implementácie Programu rozvoja obce je plán využitia zdrojov a finančný plán implementácie stratégie. Úlohou v tejto časti je stanoviť finančné , ľudské , priestorové, materiálne a iné zdroje nevyhnutné pre implementáciu Programu rozvoja obce. Ako sme už spomínali obce sa pre nedostatok financi spoliehajú na dotačné programy a iné externé zdroje financovania realizácie projektov. Je tiež rad opatrení- ako napr. investície, ktoré je možné realizovať z iných ako dotačných či rozpočtových zdrojov. Investície , ktoré zefektívňujú prevádzku infraštruktúry a poskytované služby je možné financovať aj napr. za pomoci výhodných pôžičiek. Investície , ktoré prinášajú finančný prospech aj súkromnému sektoru je možné zabezpečiť v partnerstve privátneho a verejného sektora a pod.

Regionálny rozvoj je financovaný podľa zákona 539/2008 Z. z. , §4 prioritne :

a) zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly ministerstva investícií a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev,
b) zo štátnych účelových fondov,
c) z rozpočtov vyšších územných celkov,
d) z rozpočtov obcí,
e) z prostriedkov fyzických osôb,
f) z prostriedkov právnických osôb,
g) z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií,
h) z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi,
i) z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis.

Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.

E.1 Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Finančné prostriedky, ktoré môže obec získať môžu pochádzať z viacerých zdrojov:

- Dotácie ministerstiev a fondov (MIRI , MŽP, Environmentálny fond, MPSVR, MD, MŠ, Fond na podporu športu, Dotácie ministerstva kultúry,....)
- Grantové schémy ministerstiev a neziskových organizácii
- Vlastné zdroje

- Bankové úvery
- Účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev,
- Sponzoring, atď.

Štruktúra využitia zdrojov vždy závisí na aktuálnej finančnej situácii obce, priorít, možnosti získania externých zdrojov na financovanie ale aj na spoločensko- ekonomických podmienkach v spoločnosti.

Formulár č. 3: Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Spolu v EUR	
I. Hospodárska oblasť	2 424 000,00
II. Sociálna oblasť	2 655 000,00
III. Environmentálna oblasť	1 680 000,00

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Schválenie Programu obce	
Dokument	**Názov:** Program rozvoja obce Pažiť na roky 2024 – 2031 **Štruktúra dokumentu:** dokument je štruktúrovaný podľa zákona č. 309 /2014 Z. z, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a podľa Metodiky tvorby a implementácie p programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja, ktorú vypracoval Úrad podpredsedu Vlády SR pre investície a informatizáciu, v jej platnom znení.
Spracovanie	**Forma spracovania:** spracovanie vykonala obec v partnerstve s externým odborníkom, ktorý koordinoval proces tvorby dokumentu a zabezpečoval dodržiavanie metodických postupov. **Obdobie spracovania:** Dokument bol spracovaný v období 05/2023-12/2023. **Prípravný tím.** Pozostával z 5 členov, počas tvorby Programu rozvoja obce dohliadal na správnosť informácii v dokumente. **Autor dokumentu:** MVL Štefánek, s.r.o. **Účasť verejnosti** : verejnosť bola vyzývaná participovať na procese spracovania prostredníctvom dotazníkového prieskumu o obci, jej službách, potrebách, nedostatkoch, atď.
Prerokovanie	**Prerokovanie v orgánoch samosprávy:** 19.12.2023 **Verejné pripomienkovanie:** do 18. 12.2023
Schválenie	Program rozvoja obce Pažiť na roky 2024 – 2031 bol schválený zastupiteľstvom dňa 19.12.2023.

Prílohy Programu rozvoja obce

Príloha č. 1 – Vstupná správa pre spracovanie / aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Pažiť

Príloha č. 2 – Uznesenie o schválení Vstupnej správy pre spracovanie / aktualizáciu strategického dokumentu Program rozvoja obce Pažiť

Príloha č. 3 – Register nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok

Príloha č. 4 – Dotazník – vzor použitý pri zbere dát pre potreby Programu rozvoja obce Pažiť

Príloha č. 5 – Uznesenie o schválení Programu rozvoja obce Pažiť na rok y 2024 - 2031